Inventering av häckande kustfåglar i Vellinge kommun 2022

Årta hane: Foto Mattias Ullman

Verksamhetsrapport 2022

FALSTERBO FÅGELSTATION

Rapporten kan beställas från:

LÄNSSTYRELSEN SKÅNE

Miljöavdelningen

205 15 MALMÖ

Telefon: 010-224 10 00

e-post: skane@lansstyrelsen.se

eller

FALSTERBO FÅGELSTATION

Fyren, Fyrvägen 35

239 40 FALSTERBO

Telefon: 0736-254 256

e-post: falsterbo@skof.se

www.falsterbofagelstation.se

Finns även i digitalt format (pdf).

Rapporten är sammanställd av:
Mattias Ullman, Falsterbo Fågelstation

Falsterbo juli 2022

Meddelande nr. 336 från Falsterbo Fågelstation

Sammanfattning

Denna rapport redogör för en inventering av samtliga havsstrandängsområden och öar i Vellinge kommun under häckningssäsongen 2022. I rapporten redovisas noterade arters beståndsutveckling sedan 1997 och för några ovanliga arter med sitt svenska huvudbestånd i Vellinge kommun sedan 1988.

Under året inventerades som vanligt femton olika lokaler i kommunen vid vardera fyra tillfällen under perioden april–juni. Av de aktuella ”strandängsarterna” som vår inventering täcker hittades i år 2 788 par av 35 fågelarter häckande eller sannolikt häckande. Detta är en minskning med cirka 370 par (-12 %) jämfört med 2021. Minskningen är relativt liten och beror i första hand på det låga antalet häckande storskarvar i år. Arter som ökade tydligt var skrattmås (igen!), kentsk tärna (igen!) och grågås. Arter som minskade var t.ex. gräsand, knölsvan, storskarv, strandskata, silvertärna och småtärna. Nya häckande arter i år jämfört med förra året var kricka, årta, skräntärna och rörhöna. Däremot utgick brunand, silltrut och fisktärna. Att silltruten inte påträffades som häckande är första gången någonsin i vår inventering. Trutarna har minskat och framför allt haft oerhört dålig häckningsframgång under många år i följd på Eskilstorps holmar. Det var ändå lite överraskande att silltruten försvann helt, med tanke på att tre par bedömdes som häckande förra året.

Antalet häckande fåglar generellt på Eskilstorps holmar minskade klart i år igen. Sämre näringsförhållanden i havet för vissa arter och minskad storlek på öarna kan påverka negativt.

Succén för det elinstängslade området vid Landgrens holme (Norra Flommen) fortsätter och antalet häckande fåglar, framför allt skrattmås och kentsk tärna, ökade ytterligare där. I slutet på säsongen upptäcktes tyvärr ett antal döda tärnor och måsar, både unga och gamla, på Landgrens holme. Efter prover visade det sig att det var en variant av fågelinfluensa. I skrivande stund vet vi inte riktigt omfattningen av detta, men åtminstone en del kentska tärnor försöker sig på en om-häckning i början på juli. Skärfläckorna som häckar tidigare på säsongen klarade sig troligen bättre. Årets totalsiffra på 2 788 par är den näst högsta sedan 2006.

Reservatsgränserna har inte kunnat bevakas i år heller, så vi vet inget om eventuella överträdelser. Senast bevakning av dessa genomfördes var 2018 då 362 överträdelser noterades vid reservatsgränserna (människor, hundar, båtar).

Förslag på åtgärder som kan förbättra förutsättningarna för strandängsfåglarna är över lag de samma som i föregående rapporter (se t.ex. Ullman 2017).

Innehållsförteckning

Inledning ……..……5

Inventeringsmetodik och redovisningsform ……..……7

Inventeringsresultat …….....8

Knölsvan, grågås, vitkindad gås …….....…..10–12

Gravand, snatterand, kricka …….....……...13–15

Gräsand, årta, skedand …….……...……...16–18

Vigg, ejder, småskrake, storskrake …….....……..19–22

Smådopping, gråhakedopping, storskarv, ……..….23–25

Brun kärrhök, vattenrall, rörhöna, sothöna ……..……26–29

Strandskata, skärfläcka, större strandpipare ……..……..30–32

Tofsvipa, sydlig kärrsnäppa, storspov, rödbena ……..….33–36

Skrattmås, fiskmås …….……..37–38

Gråtrut, havstrut …….…….……39–40

Skräntärna, silvertärna …….…….……41–42

Kentsk tärna, småtärna …….…….....43–44

Våra lokaler …….…….45

Förslag till åtgärder …….…….46

Predation, skyddsjakt och dämmen …….…….47

Väder och vattenstånd …….……...49

Förändring av habitat …….50

Tack ……...….50

Referenser …….51

Appendix

Resultat per art och lokal strandängsinventeringen 2022

Resultat per art och lokal strandängsinventeringen 2021

Kommentarer från inventerare

Inledning

Vellinge kommun och angränsande kust har en unik kustfågelfauna, till följd av de speciella biotoper med betade strandängar, sandrevlar och moränöar som präglar området. Miljöerna är unika i Sverige. Femton olika lokaler eller delområden (se figur 1 nedan) inventeras årligen för att övervaka hur våra ”strandängsarter” (och indirekt även naturen) mår. Dessa områden påverkas ständigt av havsströmmar, vågrörelser, väder och mänskliga aktiviteter. Speciella strömförhållanden i de grunda havsområdena medför dessutom unika möjligheter att studera tillfälliga landbildningar och dessas inverkan på fågelpopulationerna inom överskådlig framtid. Den totala ytan av sådana biotoper i Sverige och övriga Nordvästeuropa har minskat successivt på grund av exploatering och upphörd hävd, vilket får till följd att de kvarvarande områdenas betydelse ökar för många arters fortsatta existens.

Figur 1. Lokaler inventerade på kustfåglar årligen 1997–2021 och delvis 1988–1996.

Fredshög (FH),
Ängsnäset (ÄN),
Måkläppen (MÅ),
Södra Flommen (SF),
Norra Flommen (NF),
Skanörs revlar (SR),
Knösen (KN),
Inre Höllviken (IH),
Östra Höllviken (ÖH),
Lilla Hammars näs (HN),
Inre Foteviken (IF),
Vellinge ängar (VÄ),
Eskilstorps ängar (EÄ),
Eskilstorps holmar (EH)
Gessie ängar (GÄ)

De områden som även är belagda med beträdnadsförbud under fåglarnas häckningstid är Måkläppen, Skanörs revlar, Ängsnäset, Lilla Hammars näs och Eskilstorps holmar.

Falsterbonäset och Foteviksområdet är klassat som objekt nummer 1 på den svenska ”CW-listan” (CW = Conventionon on Wetlands) över internationellt viktiga våtmarksområden (Larsson & Lindahl 1989). Området ingår även i EU:s ekologiska nätverk av skyddade områden, Natura-2000 (t.ex. http://www.naturvardsverket.se/natura2000), och dessutom i ett mer omfattande Ramsar-område (Larsson & Lindahl 1989), som utgör ett av de internationellt värdefulla våtmarksområden, som Sverige förbundit sig att skydda. Vidare är nästan all kust i Vellinge kommun avsatt som naturreservat (se www.vellinge.se/bygga-bo-miljo/natur/naturreservaten).

Inom EU pågår ett arbete för att skydda viktiga naturområden bl.a. genom s.k. LIFE projekt (se t.ex. Eldridge m.fl. 2007). Därmed kan EU bidra med ekonomiskt stöd till biotopvård, t.ex. upprätthållande av betesdriften på strandängarna, vilket bl.a. skedde genom projektet LIFE-BaltCoast (www.life-balt coast.eu). Natura 2000-områdena ska samtidigt göras tillgängliga för turism. För att sådan turism skall vara ”hållbar” och inte störa fåglar eller andra djur, krävs en grundläggande kännedom om djurlivet och dess villkor och där spelar vår inventering en mycket stor roll.

Sedan 1988 har Falsterbo Fågelstation inventerat häckande kustfåglar i de fem fågelskyddsområdena Måkläppen, Skanörs revlar, Ängsnäset, Lilla Hammars näs och Eskilstorps holmar i Vellinge kommun. Därtill har de i Sverige sällsynta arterna skärfläcka, svartbent strandpipare, sydlig kärrsnäppa och småtärna inventerats i hela kommunen. Under årens lopp har svartbent strandpipare försvunnit som häckfågel (sista häckningen 2006) och kärrsnäppan minskat kraftigt (ca –90 %). De övriga två har däremot ökat något.
Naturvårdsverket startade 1997 ett övervakningsprogram för det marina reservatet Falsterbohalvöns Havsområde med underlag bl.a. från inventeringarna 1988–1996 (Karlsson & Malmhagen 1997). I detta övervakningsprogram ingår även en årlig häckfågelinventering av strandängar och öar, som utförs av Falsterbo Fågelstation. Således har i princip hela kusten i Vellinge kommun inventerats de senaste 23 åren. Detta har gett en mer heltäckande resultatbild, eftersom många fåglar, t.ex. merparten av vadarna, tidigare häckade utanför fågelskyddsområdena. Numera är kuststräckan från Lilla Hammars näs norröver till Klagshamnshalvön avsatt som naturreservat (Enander& Carlsson 2011), varefter nästan alla kustfåglar häckar inom skyddade områden.

I denna rapport redovisas resultatet av 2022 års övervakning och häckfågel-inventering. I rapporten har vi valt att lägga uppgifter om väder och detaljerade inventeringsuppgifter i appendix.

Inventeringsmetodik & redovisningsform

Årets inventeringar har i huvudsak följt samma metodik som tidigare (t.ex. Karlsson & Ehnbom 2013). Således gjordes fyra delinventeringar, jämnt utspridda från slutet av april till mitten av juni (v. 16–24). Avsikten med det fjärde besöket var i huvudsak att kontrollera häckningsutfall och eventuella sena häckningar. Tillstånd att besöka områden med beträdnadsförbud erhölls från Länsstyrelsen Skåne genom samråd. På Måkläppen gjordes dock bara två besök (18 maj och 11 juni) men kompletterande uppgifter har erhållits via observationer från Nabben.

I övrigt har kompletteringar gjorts i samband med den regelbundna tillsynen av naturreservaten (1–3 gånger i veckan), som utförs på uppdrag av Vellinge kommun, men med den skillnaden att observatören då inte gått in i områden med beträdnadsförbud. På Falsterbonäset utförs räkningar av rastande fåglar en gång i veckan av Falsterbo Fågelstation

och även då har naturligtvis observationer av häckande fåglar antecknats. Det innebär att vissa områden besökts oftare än andra. I årets rapport har vi valt att i de flesta fallen ta med de par som bedömts häcka av inventerarna, som gjorde de fyra ordinarie besöken, men har i t.ex.t lagt till andra insamlade uppgifter.

Vid varje besökstillfälle har samtliga observationer av potentiella häckfåglar antecknats på besökskartor. Detta i kombination med bofynd och/eller observerade beteenden som tyder på häckning har sedan legat till grund för beståndsuppskattningar. Som bas har normerna i BIN-Fåglar (SNV 1978) följts för att uppskatta antalet häckande par. Någon aktiv boletning har inte gjorts för flertalet arter. Vid inventering av kolonihäckare har dock bon (och inte fåglar) räknats. Antalet häckande par av icke kolonihäckare baseras på bedömt antal permanenta revir och således inkluderas både säkra och troliga häckningar. Det är inventeraren som har avgjort om ett par kan tänkas ha häckat i området eller inte.

En möjlig felkälla är byte av inventerare, t.ex. om en van inventerare byts mot en oerfaren. Vi eftersträvar därför att om möjligt behålla samma inventerare och att vid eventuellt byte låta den avgående och den tillträdande inventeraren gå tillsammans under det första inventeringstillfället.

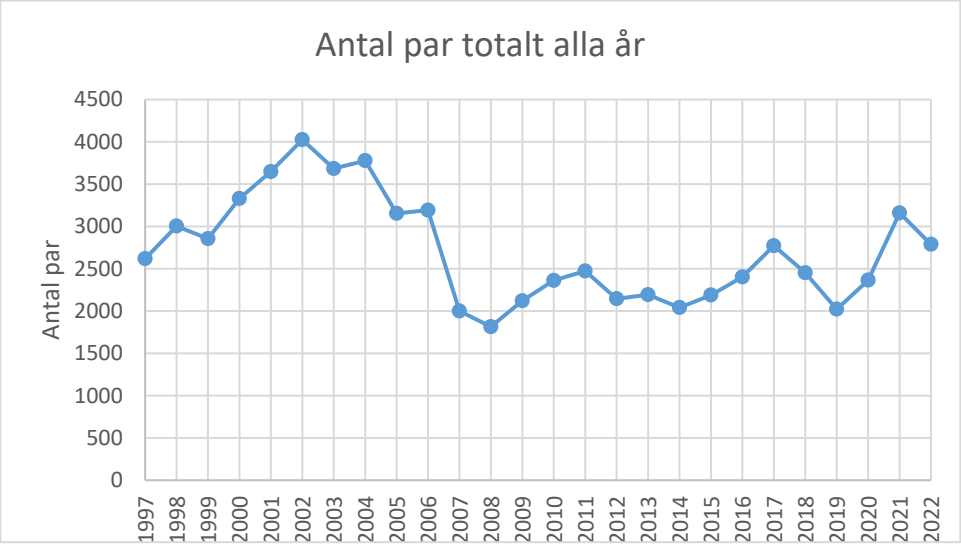
Någon *systematisk* kontroll av häckningsresultaten ingår inte i direktiven. En sådan uppföljning kräver en mycket tätare besöksfrekvens och därmed ökar såväl störningsrisken som kostnaderna. De ungar som av slump iakttagits vid inventeringarna, liksom vid de veckovisa rastfågelräkningarna på Falsterbonäset, har däremot noterats.

Inventeringarna 2022 utfördes av Fredrik Haas (Gessie ängar), Nils Kjellén (Måkläppen), Timmy Micallef (Skanörs revlar, Södra Flommen och Norra Flommen), Mattias Ullman (Östra Höllviken, Eskilstorps ängar, Hammarsnäs, Inre Foteviken, Eskilstorps holmar och Vellinge ängar), Joakim Hagström (Ängsnäset), Claes Larsson (Knösen), Tommy Holmgren (Inre Höllviken) samt Peter Öhrström (Fredshög). Samtliga inventerare tackas varmt!

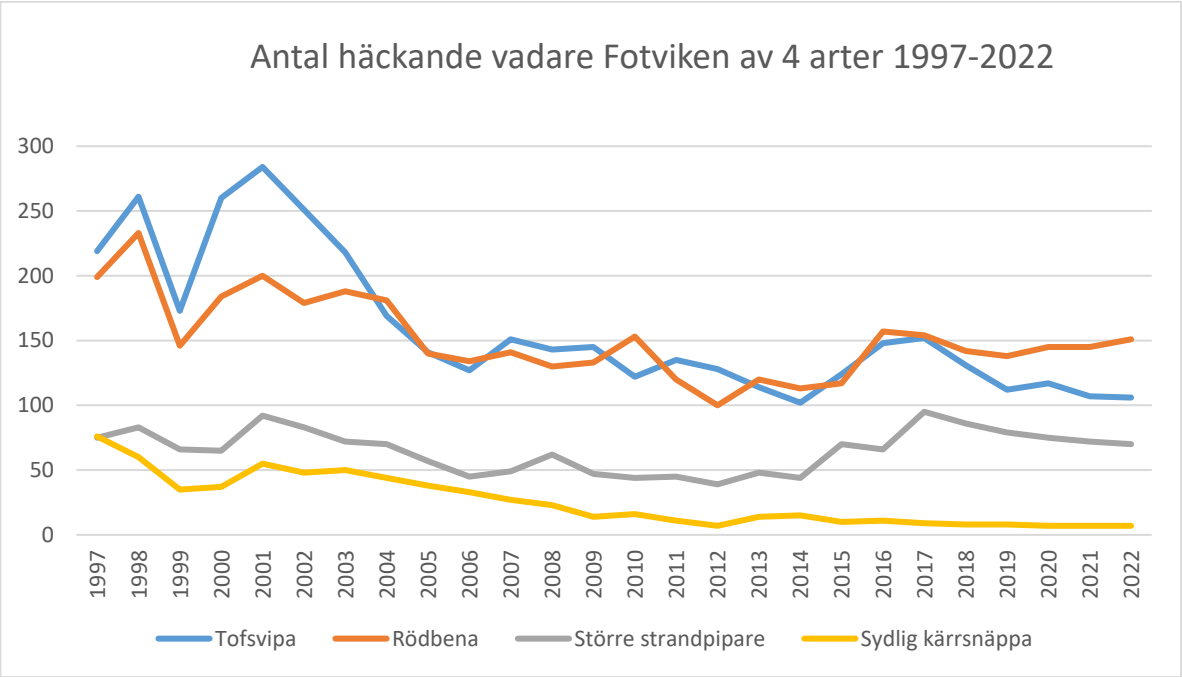
Inventeringsresultat år 2022

Totalt hittades 2 788 häckande eller sannolikt häckande fågelpar av 35 arter i de inventerade områdena. Detta är en minskning med 372 par jämfört med föregående år. Under de flesta av åren 1998–2006 noterades mer än 3 000 häckande par och rekordåret 2002 faktiskt hela 4 025 par. Årets siffra är dock den näst högsta sedan 2006 och ökningen under de tre senaste åren beror främst på att skrattmås och kentsk tärna ökat snabbt vid Landgrens holme (Norra Flommen).
Positivt under året var också att områdena runt Södra och Norra Flommen fortfarande går bra. Nya individer och arter tycks fortfarande flytta in till det ”el-instängslade” området runt Landgrens holme och flera arter har ökat tydligt här de senaste åren. Både tofsvipa och rödbena har ökat vid Norra Flommen, samtidigt som de minskat kring Foteviken. Troligen är det en fördel för dem att häcka vid det föregående området för att slippa predatorer som räv och grävling.
Antalet häckande storskarvar var i år mycket lågt ute på Eskilstorps holmar. Varken ägg eller ungar av storskarv sågs där ute, medan däremot tärnor, änder och trutar fortfarande ruvade i början på juni. Kanske har någon medvetet saboterat för skarvarna.
Svartbent strandpipare och brushane har försvunnit helt från området de senaste 30 åren och det finns en stor risk att åtminstone den sydliga kärrsnäppan också går samma öde till mötes.

Tättingar ingår inte i denna rapport, men nämnas kan ändå att svarthakad buskskvätta har häckat hos oss i år, troligen dock inte kornsparv.

Figur 2. Antal häckande par totalt i vår inventering samtliga år. Storskarv noterades med över 1 200 par år 2004 och gråtrut med över 700 par de första åren i vår serie. Enbart minskningen hos dessa 2 arter drar ner årssummorna med över 1 000 par numer. Byte av inventerare kan också påverka antalen (åt båda hållen).

Figur 3. Antal häckande par tofsvipa, rödbena, större strandpipare och kärrsnäppa under åren 1997–2022 i vår inventering. Notera hur lika kurvorna är för de två förstnämnda arterna och i viss mån även för större strandpipare. Huvudsaklig anledning till denna korrelation är predationen. De flesta år blir lite mer än hälften av alla vadarägg uppätna innan de kläcks. Den sydliga kärrsnäppan, med i princip hela den skånska populationen i Vellinge kommun, har minskat med ca 90 % sedan början på 1990-talet och läget är minst sagt akut.

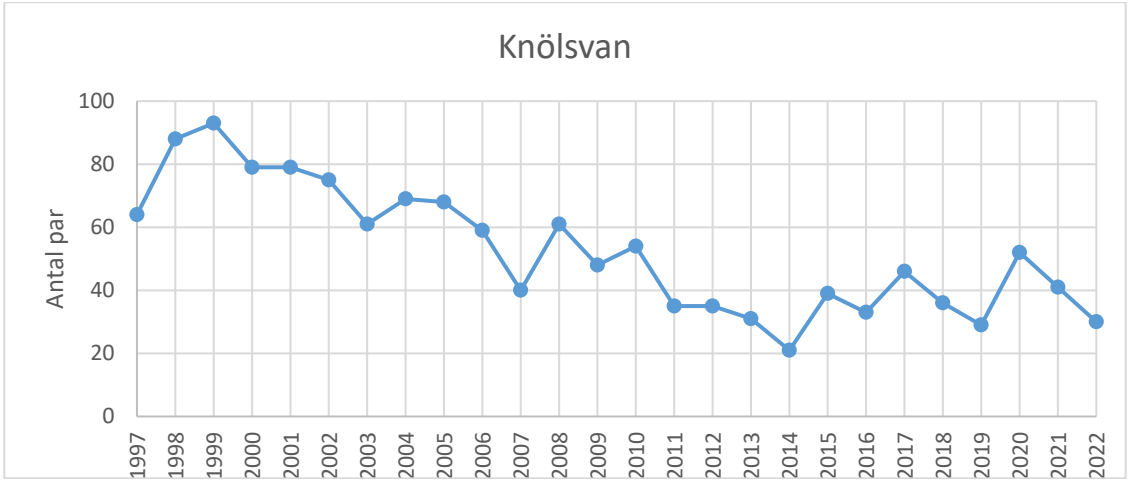
Resultat inventering 2022

Knölsvan *Cygnus olor* **30 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade i år med ytterligare elva par och årssumman är nere på samma nivå som under 2018 och 2019. Arten minskade både kring Flommen och runt Foteviken, men bedömdes i år häckande på tolv lokaler (1 mer än föregående år). Knölsvanen har varierat rätt kraftigt i vår serie och den är ofta lite svårbedömd också då många översomrande icke-häckare förekommer i våra vatten. Att antalet översomrande fåglar ökar i våra vatten kan också vara en effekt av att fler fåglar väljer att inte häcka. I Skåne har arten en stabil population på ca 500 par. I Sverige totalt sett har arten ökat under aktuell period. Lite färre knölsvanar häckar numera i inlandet och fler och fler häckar i kustlandskapet.

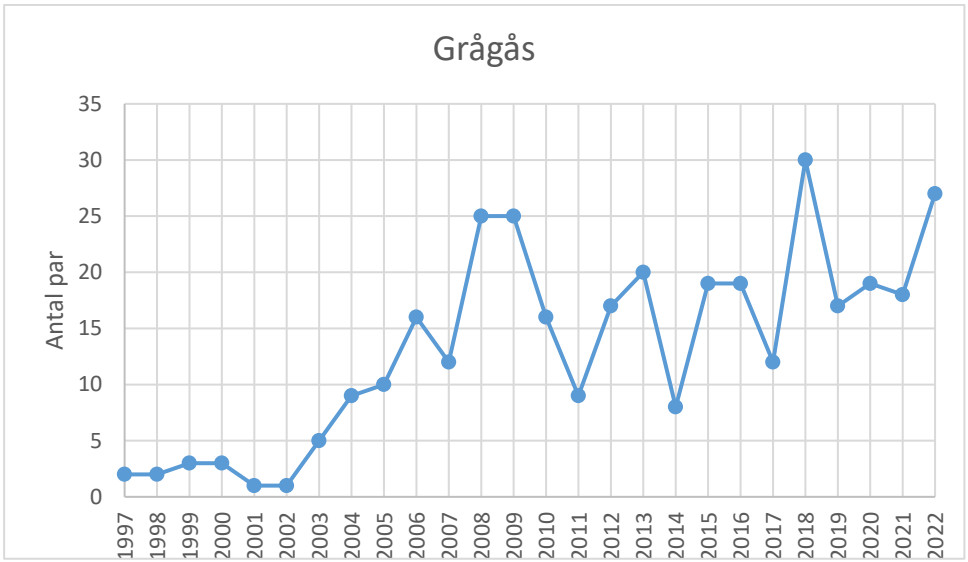
Figur 4. Antal häckande par knölsvan i vårt område 1997–2022.

Grågås *Anser anser* **27 par**

Foto: Mattias Ullman

Ökade med hela 50 % och påträffades totalt på elva lokaler (1 mer än föregående år). Lokal med högst antal var Eskilstorps holmar med fem par och arten är fortfarande mycket fåtalig som häckare på Falsterbonäset. På många håll ökar grågåsen lavinartat och arten är egentligen inte särskilt viktig för våra betade strandängar. Det moderna jordbruket innebär att det blir lättare att hitta mat under vintermånaderna och detta kan i sin tur innebära att de hinner med fler kullar per säsong, vilket skyndar på ökningen. Arten har i många områden blivit så talrik, att den (och vissa andra gäss) ibland utgör problem för markägare med förstörd och/eller uppäten gröda.

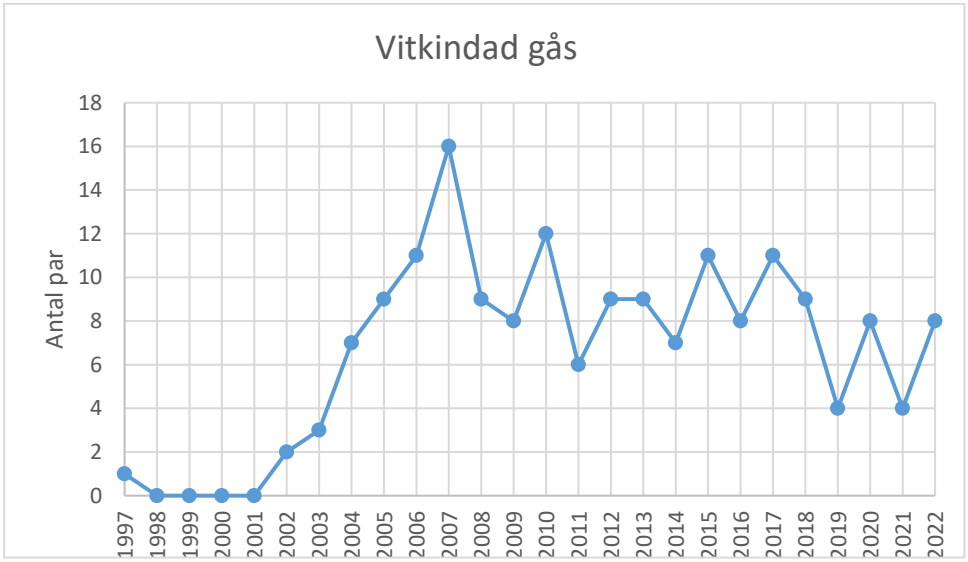
Figur 5. Antalet häckande par grågås i vårt område 1997–2022.

Vitkindad gås *Branta leucopsis* **8 par**

Foto: Mattias Ullman

Ökade igen med fyra par och summan är nu samma som för 2020. Både på Öland och i Skåne har arten gått tillbaka som häckare under några års tid efter att ha ökat lavinartat sedan 90-talet. På vissa håll tar havsörnar de flesta ungarna och på vissa håll ”prickas” äggen för att ungarna inte ska kläckas. De gigantiska flockarna kan utgöra problem för lantbrukare både under vår och höst. Sedan 1997 har arten ökat markant både i Skåne och i Sverige. Vitkindad gås var från början en arktisk art och populationen i sydvästra Skåne härstammar troligen delvis från rymlingar från Malmös parker. Liknande utveckling har konstaterats i många andra delar av Sverige, där parkfåglar kommit i kontakt med vilda (arktiska) gäss, som stannat och häckat.

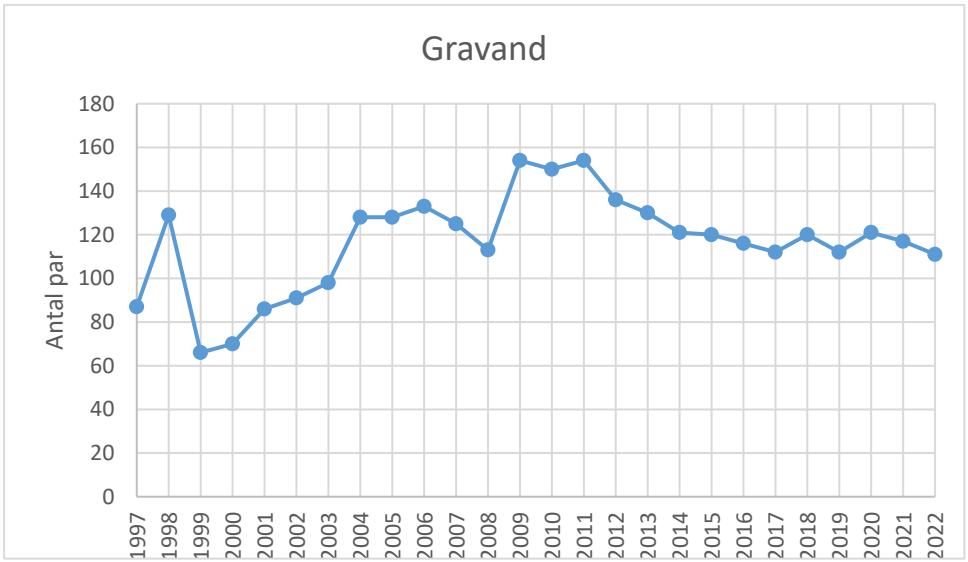
Figur 6. Antalet häckande par vitkindad gås i vårt område 1997–2022.

Gravand *Tadorna tadorna* **111 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade en aning, men antalen håller ändå en ganska hög och jämn nivå under de senaste tio åren. Bästa lokal var som vanligt Inre Foteviken (29 par), även om den minskade där. Arten kan vara svårinverterad, då de ofta samlas i flockar även under häcktid och de kan också välja att gå till häckning sent på säsongen. Den har under aktuell period ökat försiktigt i både Skåne och Sverige. I Skåne är en stor andel av de ca 3 000 paren inlandshäckare. I övriga Sverige finns den framför allt i kustområden.

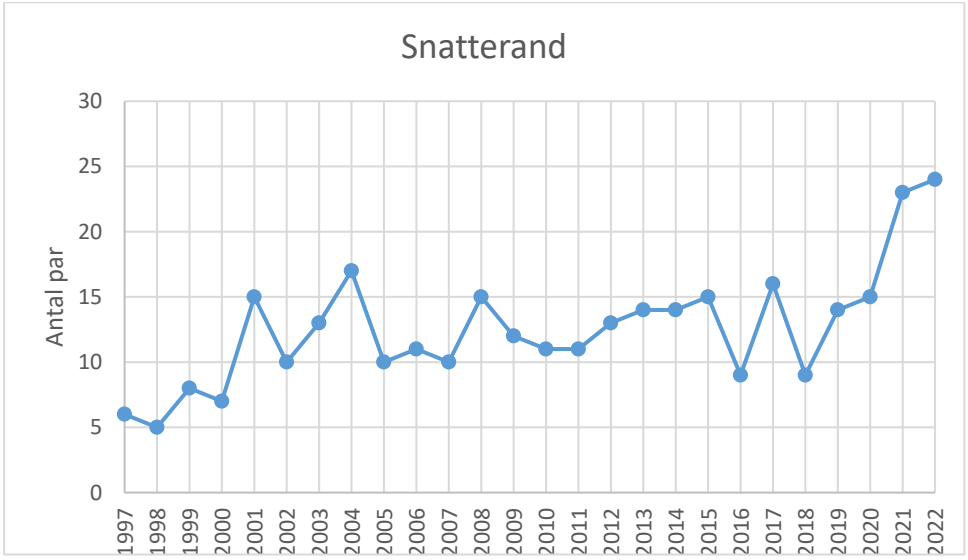
Figur 7. Antalet häckande par gravand i vårt område 1997–2022.

Snatterand *Anas strepera* **24 par**

Foto: Mattias Ullman

Ökade med ett par och påträffades i år på åtta lokaler. Klart bästa lokal var Inre Foteviken med sju par. Årssumman är den högsta någonsin i vår serie och det är troligt att den kommer att fortsätta öka, även om ökningen är snabbare i inlandet. Generellt ökar arten starkt både i Skåne och Sverige. Så sent som 1994 bedömdes faktiskt bara ca 15 par häcka i hela Skåne. Vellinges kust var ett av de första områden där arten etablerade sig i Skåne, men idag sker ökningen snabbast i inlandet och i anlagda våtmarker.

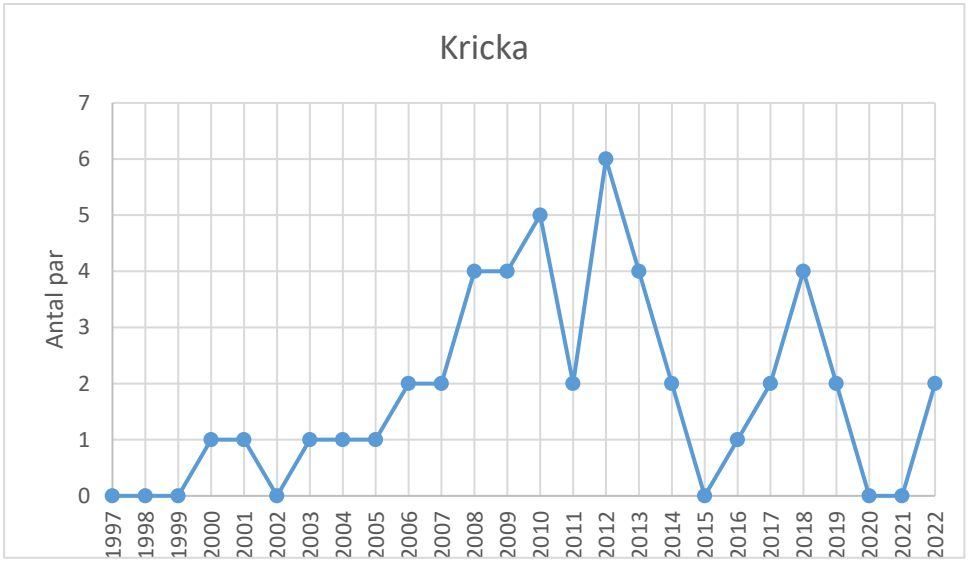
Figur 8. Antalet häckande par snatterand i vårt område 1997–2022 .

Kricka Anas crecca 2 par

Foto: Mattias Ullman

Tillbaka i listan igen efter förra årets frånfälle. Vardera ett par bedömdes häcka vid Södra Flommen och vid Vellinge ängar. Ett nytt dämme vid Vellinge ängar i år gjorde att vatten hölls kvar längre, vilket innebar mer änder än vanligt på lokalen. År 2012 bedömdes hela sex par häcka i vårt område, men arten har också uteblivit helt sju av åren (senast 2020 och 2021). Vissa nordliga häckare dröjer sig kvar i vårt område in i maj och vissa börjar röra sig söderut redan i juni, vilket gör att denna art är lite mer svårinventerad (och svårbedömd) än de flesta. På sikt kan minskad jakt leda till att änder blir mindre skygga och de kanske då också etablerar sig i södra Skåne.

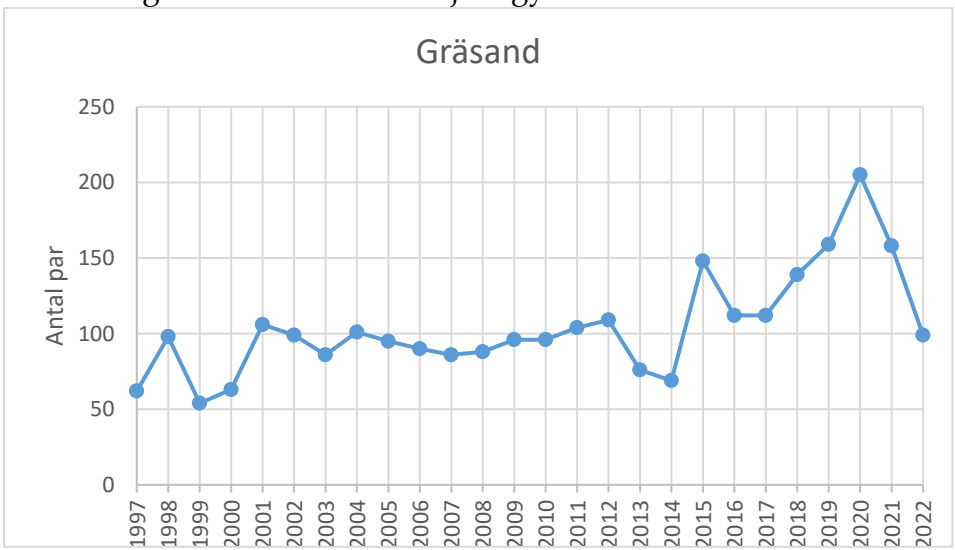
Figur 9. Antal par av kricka 1997–2022

Gräsand *Anas platyrhynchos* **99 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade i år med över 30 %, men noterades faktiskt ändå på samtliga femton lokaler i vårt område. Inre Foteviken höll flest häckare i år med tolv par, men ytterligare sju lokaler hade omkring tio par. Gräsanden har minskat tydligt i vår inventering två år i rad, vilket är överraskande. Könsfördelningen visar på en kraftig övervikt på hanar i vårt område. Om många ruvande honor missas kan det egentliga antalet par vara klart högre än vad som anges ovan. Gräsand är den minst biotopkänsliga anden av alla i Europa och den har på många håll etablerat sig nära människan. Arten ökar generellt i hela Sverige och många nya anlagda dammar och våtmarker, liksom mildare vintrar och i många områden minskad jakt gynnar arten.

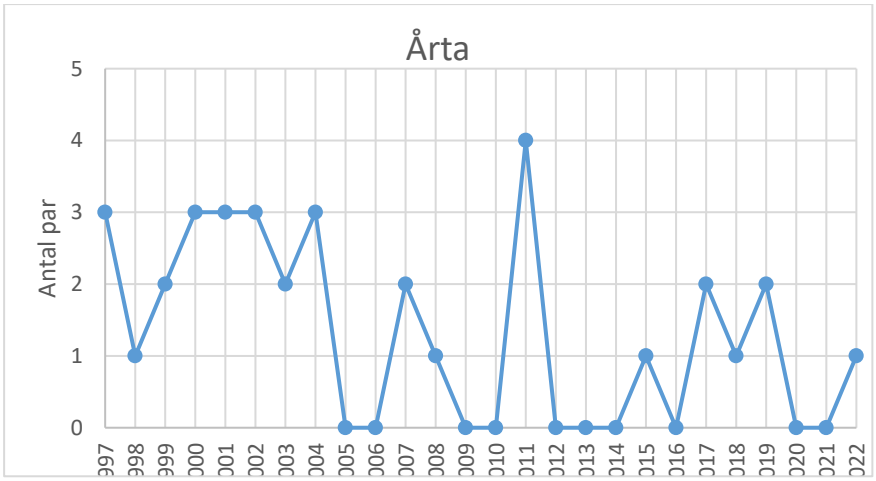
Figur 10. Antalet häckande par gräsand i vårt område 1997–2022.

Årta *Anas querqedula* **1 par**

Foto: Mattias Ullman

Tillbaka på listan i år igen med ett par på Vellinge ängar, där hona och hane sågs tillsammans både besöken i maj. Tack vare två olika uppsatta dämmen på lokalen var där fina vattensamlingar åtminstone fram till slutet av juni och det innebar fler simänder än vanligt på lokalen. Sedan serien startade 1997 har årtan bedömts som häckande sexton av åren och uteblivit tio. Maxsumma var 2011 då fyra par bedömdes häcka. Eftersom antalen är så små, är det svårt att hitta tydliga trender i vår inventering, men möjligen kan man ana en liten minskning. I likhet med andra simänder är den ofta svårbedömd, då fåglar som misslyckats på andra lokaler ofta rör sig mot sydväst redan i maj månad. Årtan är vår mest ovanliga och undanskymda simand och den anses minska försiktigt i Skåne.

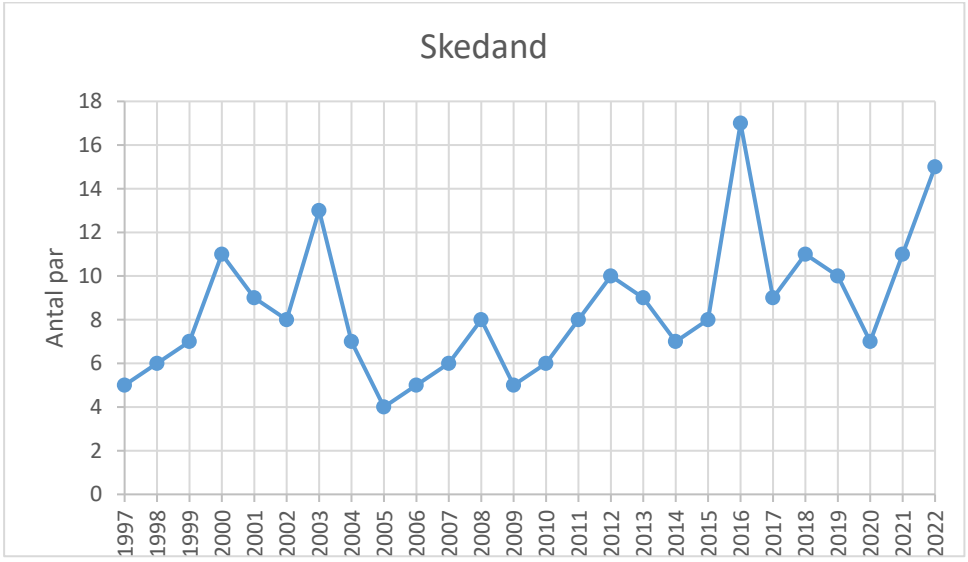
Figur 11. Antalet häckande par årta i vårt område 1997–2022

Skedand *Anas clypeata* **15 par**

Foto: Mattias Ullman

Ökade med fyra par i år igen och fanns totalt på sex lokaler. Lokal med högst antal var Inre Foteviken, Hammarsnäs och Vellinge ängar med vardera tre par, men den ökade också lite kring Flommen Arten har en relativt jämn förekomst både i Skåne och Sverige under de senaste 30 åren.

Figur 12. Antalet häckande par skedand i vårt område 1997–2022.

Vigg *Aythya fuligula* **1 par**

Foto: Mattias Ullman

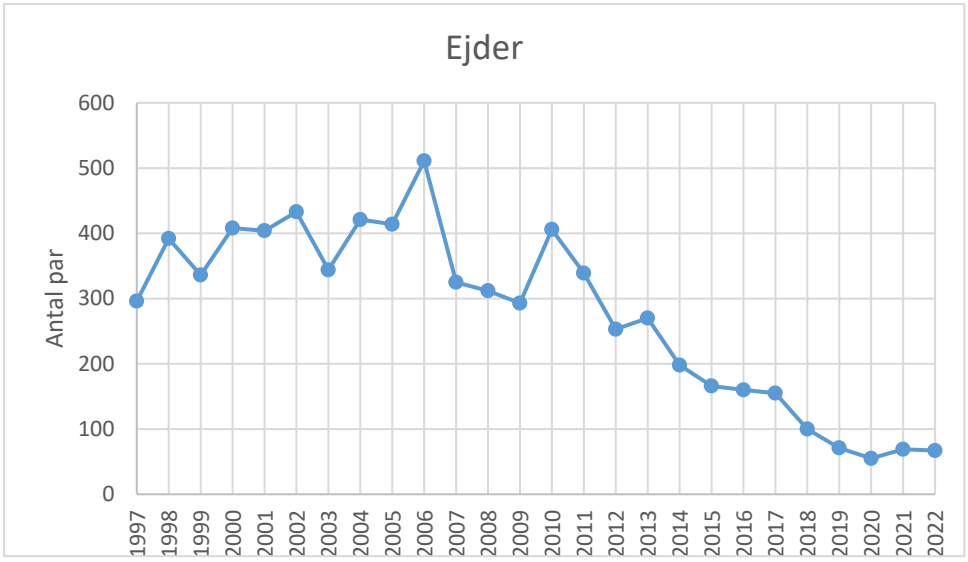
Ett par fanns i år vid Södra Flommen. Sedan starten 1997 har viggen bara noterats som häckande sex av åren hos oss, och då med antingen ett eller två par. År 2008 bedömdes cirka 500 par finnas i Skåne, men vi vet också att den generellt har ökat sedan dess i Södra Sverige. En mycket hög andel av häckningarna görs i inlandet.

Ejder *Somateria mollissima* **67 par**

Foto: Mattias Ullman

En marginell minskning med två par jämfört med föregående år. Den ökade dock på bästa lokalen, Eskilstorps holmar, och noterades totalt på elva lokaler. Arten har annars en mycket lång och mycket brant kurva nedåt och den närmaste framtiden ser inte ljus ut. Exakt vad som ligger bakom minskningen anses inte klarlagt men troligen är ändrade näringsförhållanden och sämre födotillgång i Östersjön och Öresund en del av förklaringen. Högre havstemperatur på vintern och lägre salthalt i Östersjön anses t.ex. ge betydligt färre musslor. Dock har ejdern inte minskat lika mycket i Danmark, t.ex. på närliggande Saltholm. Ejdern är upptagen i kategorin sårbar (VU) på den svenska rödlistan (Westling 2015) och årets summa är (återigen) den lägsta i serien.

Figur 13. Antalet häckande par ejder i vårt område 1997–2022.

Småskrake *Mergus serrator* **19 par**

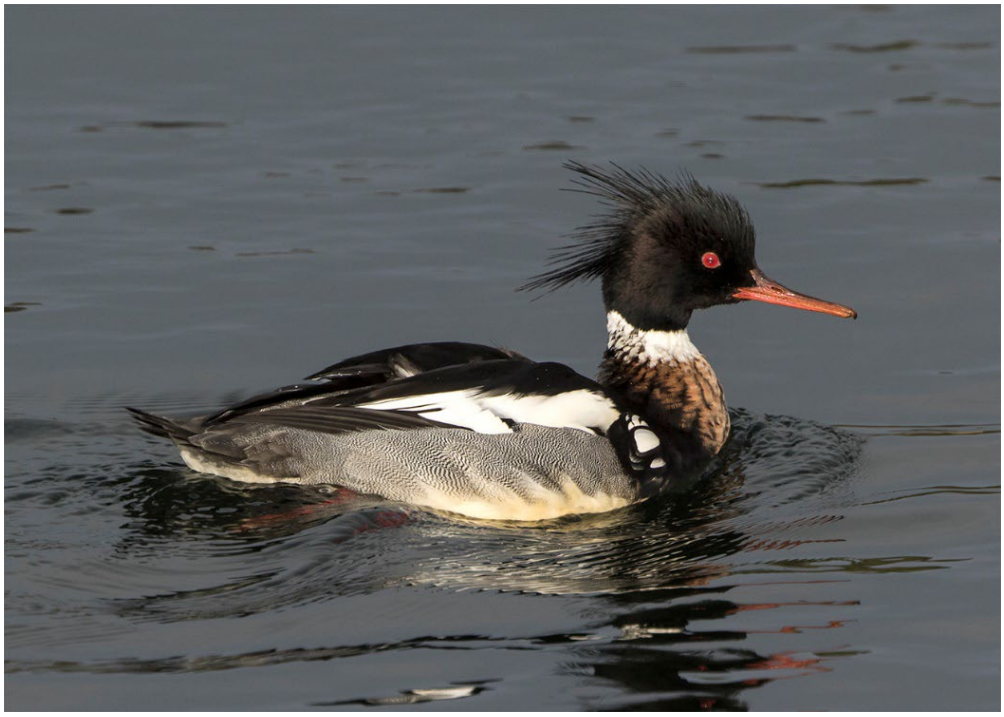
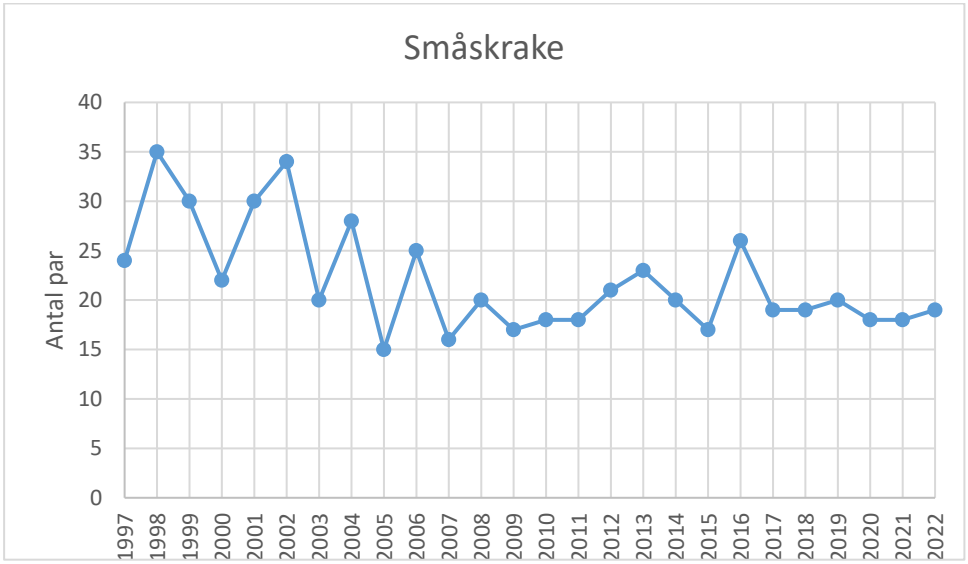

Foto: Mattias Ullman

Ökade från 18 till 19 par. Klart flest par fanns på Lilla Hammars näs (Näsholmarna). Arten har minskat marginellt sedan vår serie startade. Generellt har småskraken ökat försiktigt i större delen av Sverige men minskat något i Skåne under aktuell period.

Figur 14. Antalet häckande par småskrake i vårt område 1997–2022.

Storskrake *Mergus merganser* **1 par**

Storskrake, hona med tre pull vid Fredshög i juni. Foto: Peter Öhrström

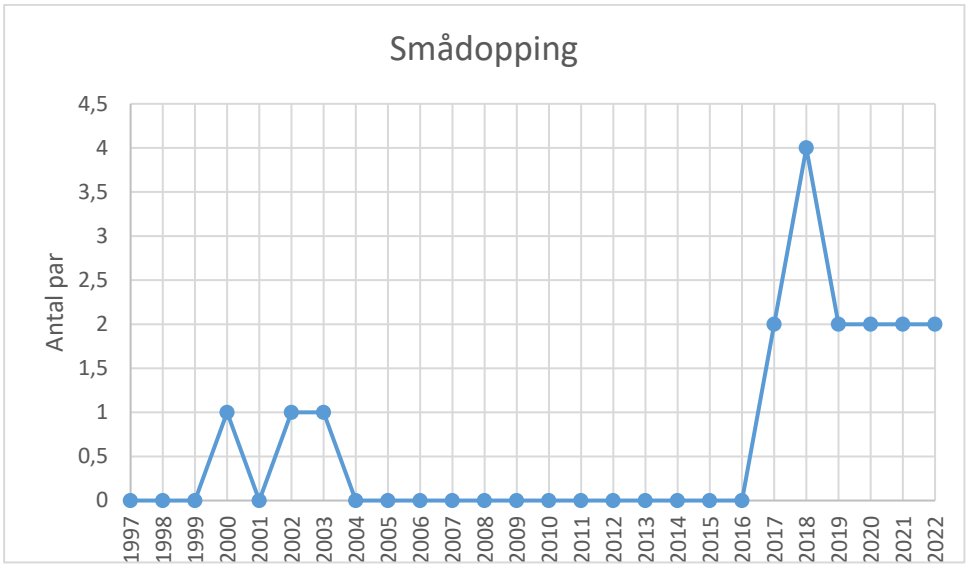
Ny på listan år 2020 och i år fanns den, gissningsvis samma individer, för tredje året i rad vid Fredshög (Kämpinge). Arten är generellt sällsynt som häckande i södra Skåne, men möjligen kan en svag ökning skönjas. På senare år har även enstaka par häckat i sjöar i Lunds kommun samt vid kusten på ett par ställen på Österlen. I Skåne finns arten annars mest i sjöar i skogslandet i norr och i nordost.

Smådopping *Tachybaptus ruficollis* **2 par**

Foto: Magnus Ullman

Exakt samma antal och lokaler som både 2021, 2020 och 2019; ett par vardera vid Södra och Norra Flommen. Tidigare har smådoppingen bara bedömts häcka här åtta av åren sedan 1997 och två par är fortfarande klart över medel. Arten har gått framåt tydligt i Skåne de senaste 30 åren. En mycket stor del av populationen häckar i näringsrika dammar och småsjöar i inlandet.

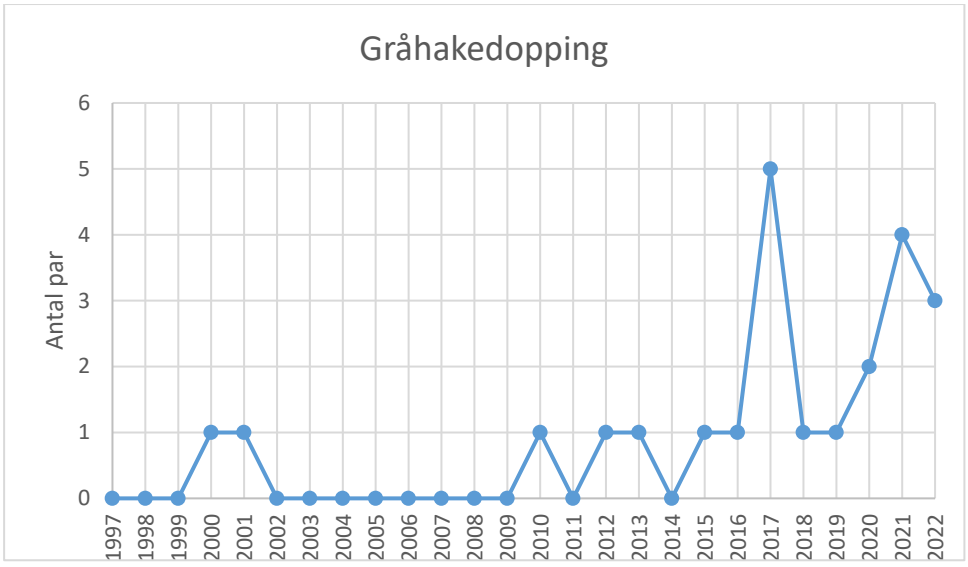
Figur 15. Antalet häckande par smådopping i vårt område 1997–2022.

Gråhakedopping *Podiceps grisegena* **3 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade från fyra till tre par i år. Två par fanns vid Fredhög (Kämpingevassen) och ett vid Södra Flommen. Gråhaken är känslig för små förändringar av näringshalter i sjöar/dammar eller om det vandrar in fisk och det är vanligt att de byter lokal från år till år. Åtminstone i Skåne är det ganska ovanligt att de häckar vid kusten. I vår serie har arten bedömts häcka tolv år tidigare och då med 1–5 par, men har också uteblivit helt vissa år. Arten är snabb på att etablera sig i nya näringsrika småvatten, men tycks ofta lika fort bli utkonkurrerad, t.ex. då det vandrar in fisk. Arten ökar generellt både i Skåne och i övriga Sverige. Gråhakedoppingen häckar framför allt i inlandet och biotoperna i vårt område passar inte arten helt, så det känns inte troligt att den etablerar sig på många lokaler.

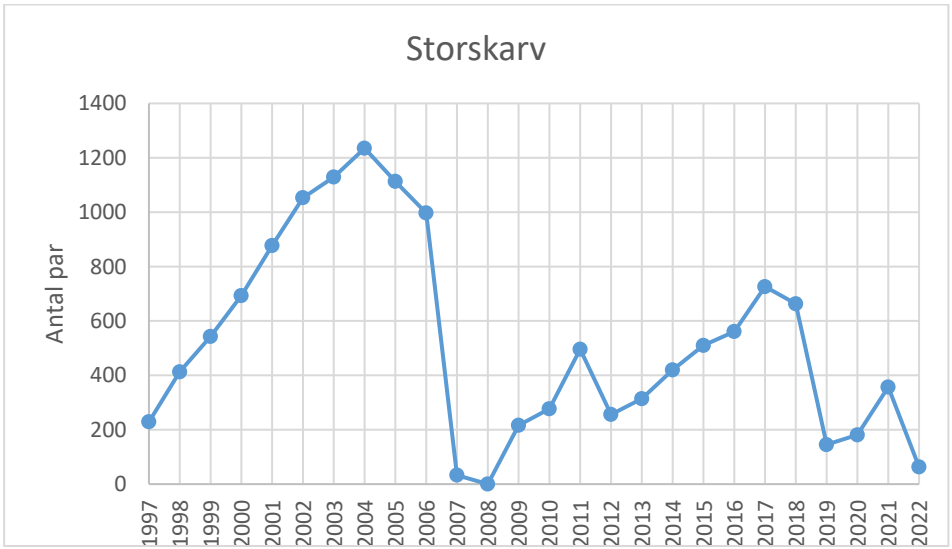
Figur 16. Antalet häckande par gråhakedopping i vårt område 1997–2022.

Storskarv *Phalacrocorax carbosinensis* **63 par**

Foto: Mattias Ullman

Rasade kraftigt jämfört med föregående år och arten är den som varierar överlägset mest från år till år i vår inventering. Minskade från 335 till 43 par ute på Eskilstorps holmar. Flera hundra adulta fåglar sågs där ute vid varje besök, men endast 43 byggde alltså bo. Varken ägg, äggskal eller ungar sågs i maj eller juni och det kan möjligen tyda på att människor varit där och saboterat. Varför antalen skiftar så kraftigt mellan olika år är inte helt klarlagt, men rävens närvaro påverkar säkerligen. Att holmarna blir mindre och mindre i storlek (p.g.a. havet) påverkar förmodligen också negativt. Jakt från människor kan inte heller uteslutas.

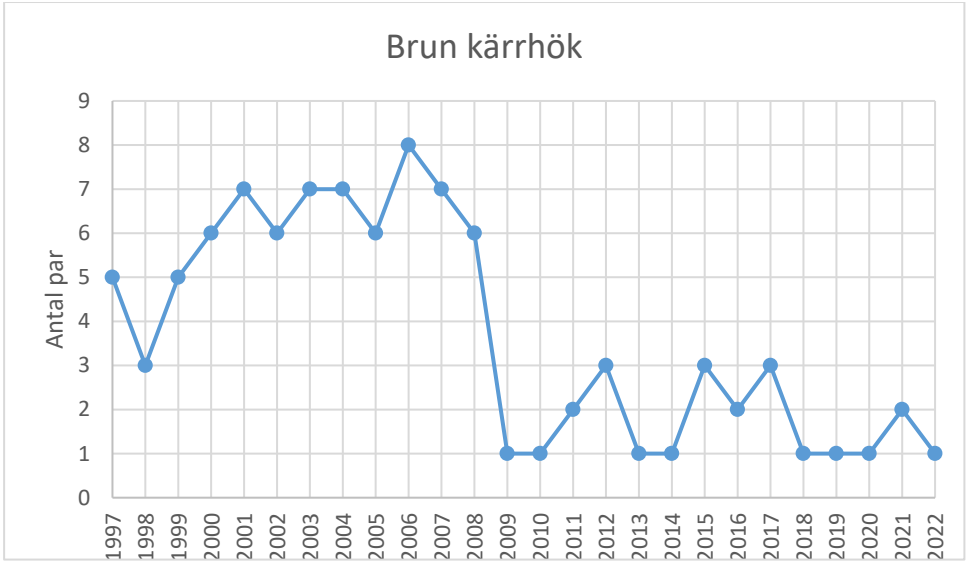
Figur 17. Antalet häckande par storskarv i vårt område 1997–2022.

Brun kärrhök *Circus aeruginosus* **1 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade i år till normala ett par vid Inre Foteviken. Har annars noterats med 1–3 par årligen i vår inventering sedan 2009, men minskat lite sedan början av 2000-talet. I inlandet kan de lägga sina bon i stora (ostörda) sädesfält, men i vårt område kräver de nog vassar för att häcka. Har i övrigt ökat markant sedan år 1990 och varit stabil de senaste tio åren både i Skåne och Sverige.

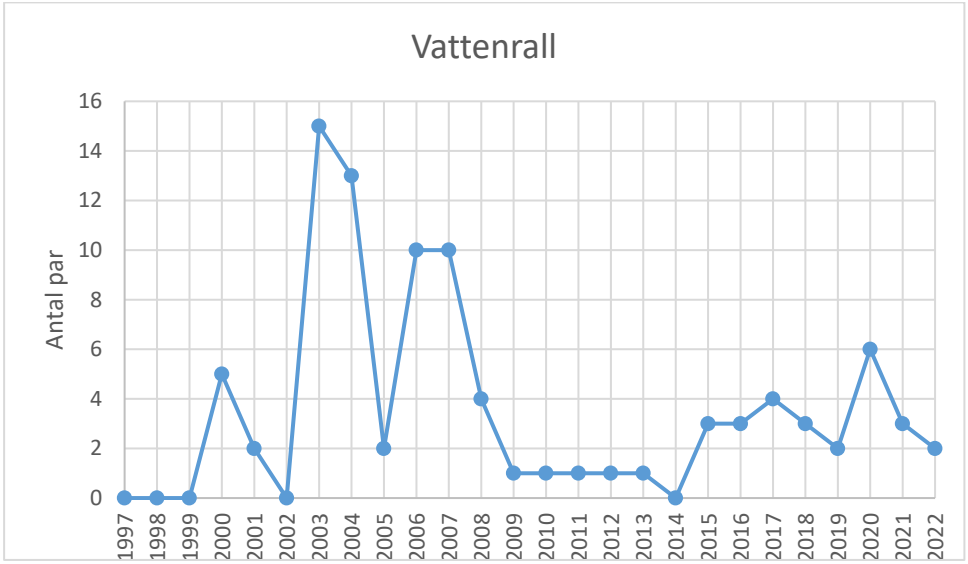
Figur 18. Antalet häckande par brun kärrhök i vårt område 1997–2022.

Vattenrall *Rallus aqaticus* **2 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade i år ytterligare ned till två par. Arten har annars ökat i vassarna mellan Falsterbo Fyr och Nabben, men i år noterades bara ett par vardera vid Södra Flommen och vid Fredshög (Kämpingevassen). Under våren hörs den mest nattetid och den missas då troligen vid normala inventeringar. Det är därför rimligt att det faktiskt finns fler par hos oss, framför allt kring Foteviken. I vår serie har den minskat tydligt sedan början på 2000-talet, men det är oklart varför. Arten har generellt ökat lite i södra Sverige de senaste 30 åren. Skapande av nya våtmarker samt relativt milda vintrar bör kunna gynna denna undanskymda art.

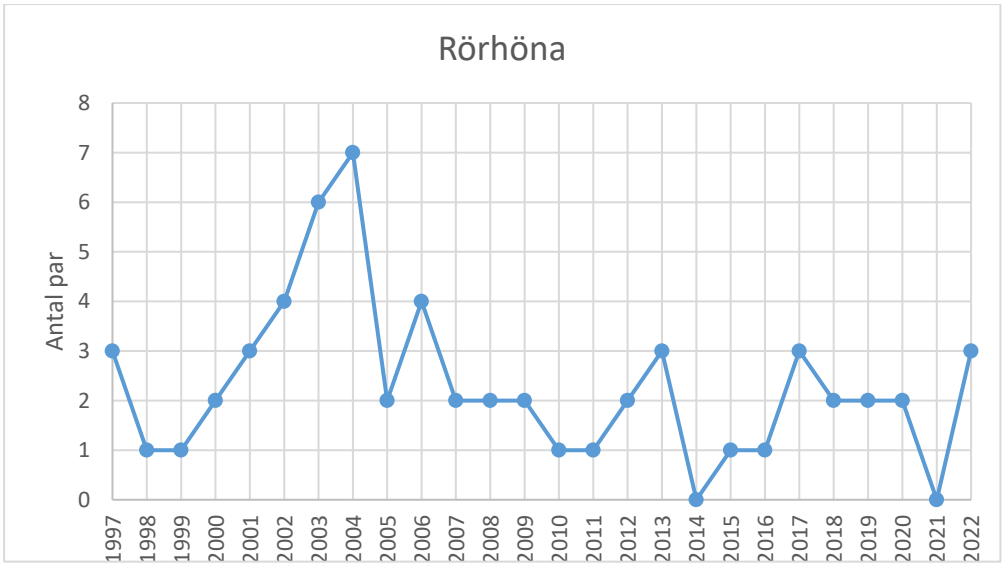
Figur 19. Antalet häckande par vattenrall i vårt område 1997–2022.

Rörhöna *Gallinula chloropus* **3 par**

Foto: Mattias Ullman

Glädjande nog snabbt tillbaka på årets lista efter förra årets frånfälle. Vardera ett par noterades vid Södra Flommen, Knösen och Eskilstorps ängar. Har tidigare noterats alla år utom 2014 och 2021 i vår inventering. Populationen är stabil i både Skåne och Sverige. I vårt område är arten starkt knuten till vass, där den kan gömma sig, men en viss invandring har också skett till städer (t.ex. till dammar i parker) i modern tid.

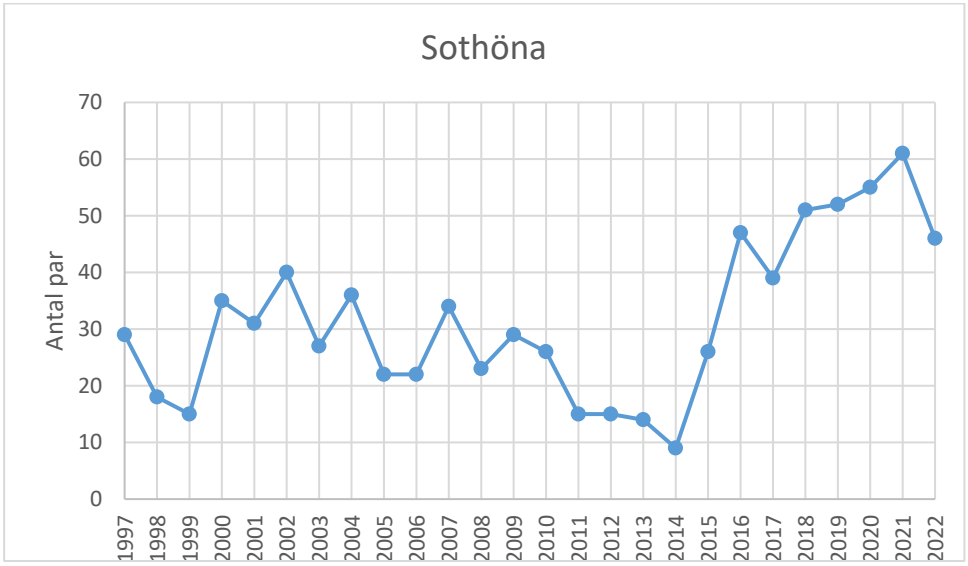
Figur 20. Antalet häckande par rörhöna i vårt område 1997–2022.

Sothöna *Fulica atra* **46 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade med cirka 25 % jämfört med föregående år efter att ha ökat svagt fyra år i rad. Lokaler med högst antal var Ängsnäset med femton par och Södra Flommen med elva. Med totalt 46 par är det fortfarande en relativt hög siffra i vår serie och arten ökar generellt både i Skåne och Sverige.

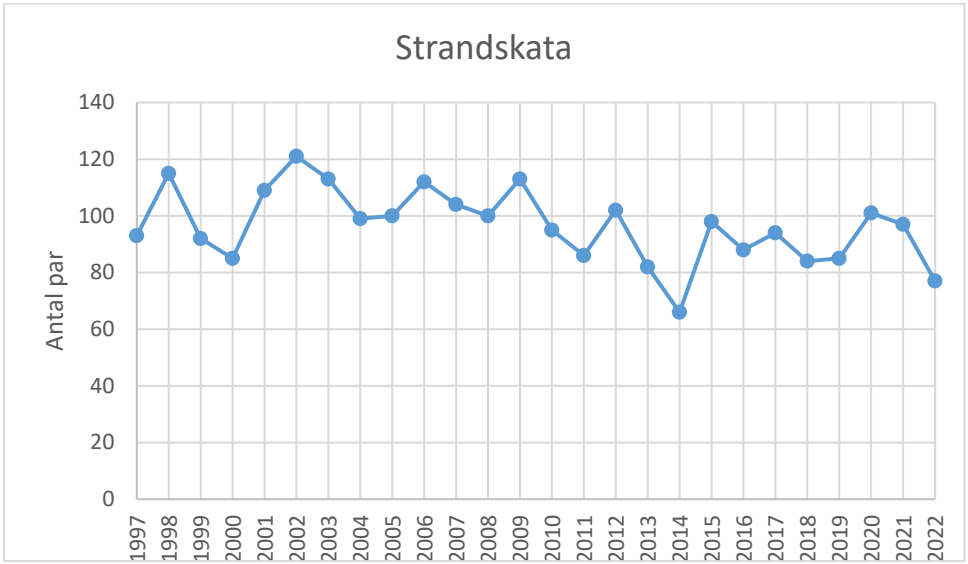
Figur 21. Antalet häckande par sothöna i vårt område 1997–2022.

Strandskata *Haematopus ostralegus* **77 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade ganska kraftigt, med cirka 20 %, jämfört med 2021. Notabelt är dock att strandskata påträffades som häckande vid samtliga våra lokaler utom Fredshög. Även i år fanns flest par på Näsholmarna/Lilla Hammarsnäs och i övrigt var paren ganska jämnt fördelade. Jämfört med tofsvipa och rödbena går strandskatan ofta till häckning sent på året (juni) och eventuella ungar ses därför sällan i vår inventering. Både i Skåne och i Sverige har arten ökat en aning de senaste 30 åren och detta beror delvis på att arten flyttat in i städer, där den har färre fiender.

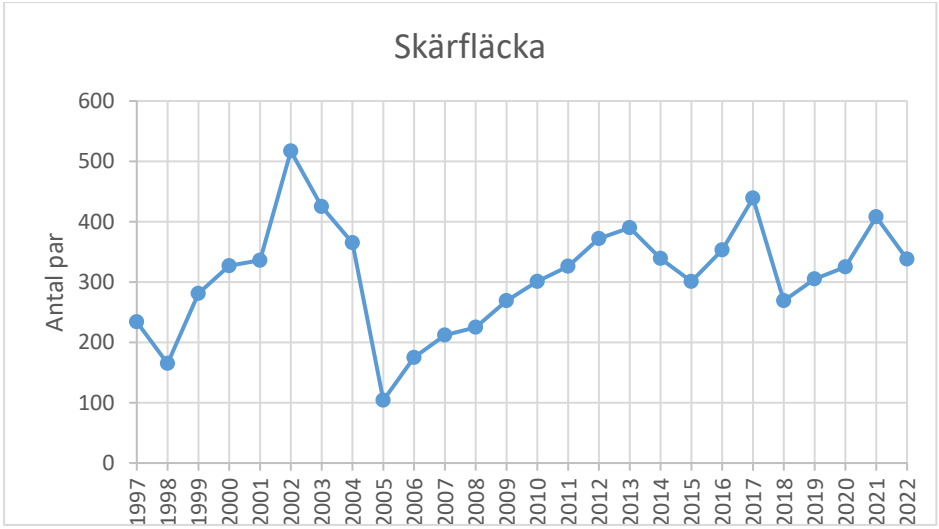
Figur 22. Antalet häckande par strandskata i vårt område 1997–2022.

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta* **338**

Foto: Mattias Ullman

Minskade med 17 % jämfört med förra året. Totalsiffran på 338 par är ändå hög i ett längre perspektiv. Lokal med klart flest fåglar var som vanligt Landgrens holme (Norra Flommen), men även flera andra lokaler uppvisade ganska bra siffror. Förmodligen sprider sig fåglar som misslyckats vid Landgrens holme till andra lokaler under maj månad och viss dubbelräkning kan därför förekomma. Vid Landgrens holme (Norra Flommen) räknades 220 ruvande fåglar och många av dem fick ut ungar. Här har människan hjälpt till med att inhägna området med ett ca 4 km långt elstaket, för att hålla räv, grävling och liknande predatorer borta. En hög andel av den skånska populationen finns i Vellinge. Till skillnad från de flesta strandängsvadare har skärfläckan ökat försiktigt både i Skåne och i Sverige de senaste 30 åren.

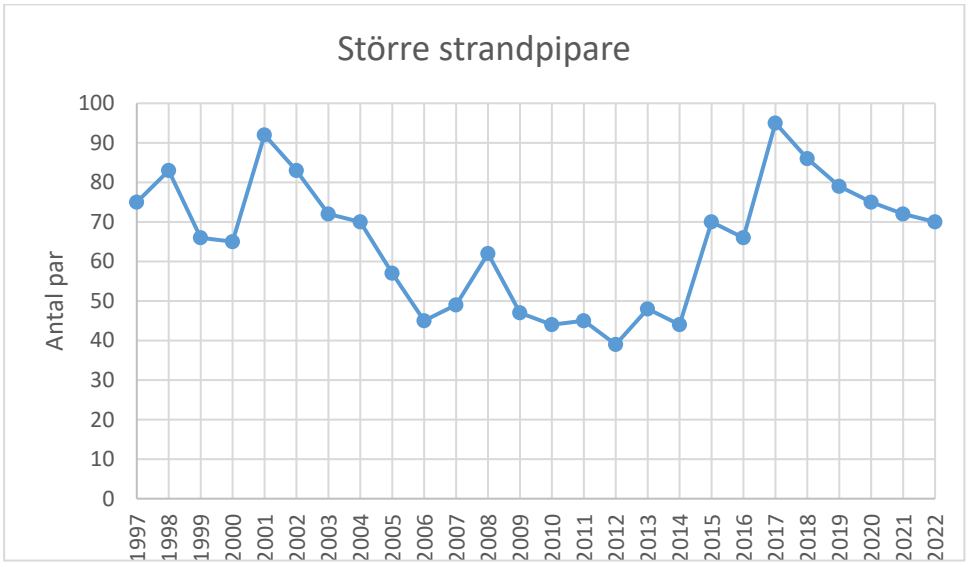
Figur 23. Antalet häckande par skärfläcka i vårt område 1997–2022.

Större strandpipare *Charadrius hiaticula* **70 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade lite i år igen för femte året i rad. De tre klart bästa lokalerna var samma som föregående år; Vellinge och Eskilstorps ängar samt Lilla Hammars näs och arten fanns i år på fjorton av våra lokaler. Varför arten minskat fem år i rad är oklart, men sannolikt handlar det om att inte tillräckligt många ungar blir flygga, p.g.a. predation. Generellt har arten minskat lite i Skåne under aktuell period.

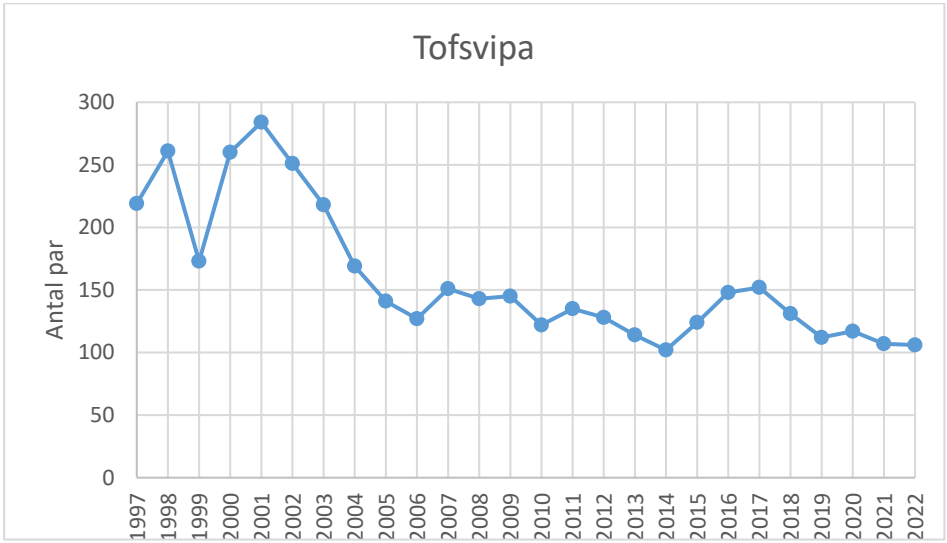
Figur 24. Antalet häckande par större strandpipare i vårt område 1997–2022.

Tofsvipa *Vanellus vanellus* **106 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade marginellt med ett par totalt. Återfanns i år på tretton lokaler. Den minskade med något par på många av lokalerna, men ökade faktiskt tydligt vid Ängsnäset. I vår serie har beståndet varit ganska jämnt under femton år, men det är ändå halverat jämfört med de bästa åren kring år 2000. Generellt har arten minskat rätt kraftigt både i Skåne och Sverige under aktuell period, i vissa områden med över 50 %. Kanske har arten svårt att anpassa sig till det moderna och storskaliga jordbruket eller så är andelen prederade ägg betydligt högre idag än under första halvan av 1900-talet.

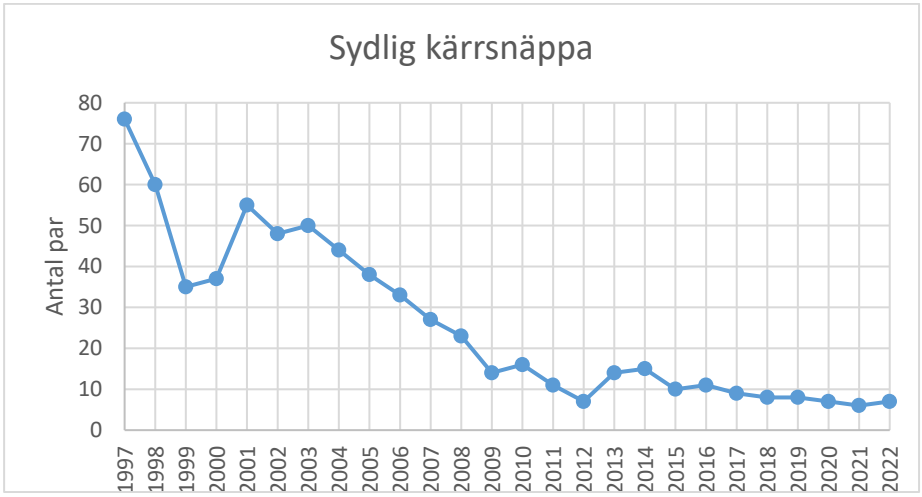
Figur 25. Antalet häckande par tofsvipa i vårt område 1997–2022.

Sydlig kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii* **7 par**

Foto: Mattias Ullman

Ökade faktiskt från sex till sju par i år, men antalet fåglar kan egentligen ha varit det samma som under 2021 ändå. Tre par fanns vid Eskilstorp och två par vardera på Vellinge ängar och Näsholmarna (Lilla Hammars näs). Troligen blev dock inga ungar alls flygga under året. I början på 1990-talet uppskattades populationen i vårt område till 120 par. Den kraftiga minskningen beror framför allt på att många ägg blir prederade innan kläckning, men också på att relativt få kläckta ungar överlever de tre första veckorna. Hela den skånska populationen finns i Vellinge kommun.

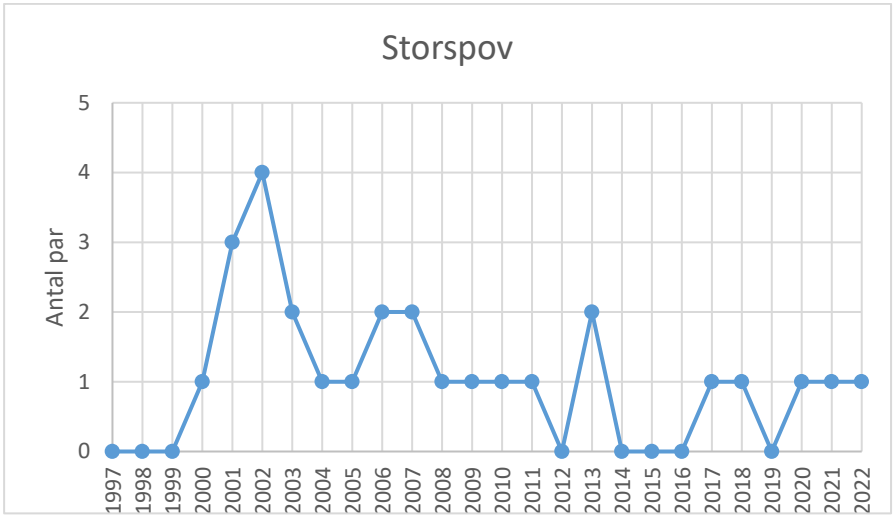
Figur 26. Antalet häckande par sydlig kärrsnäppa i vårt område 1997–2022.

Storspov *Numenius arquata* **1 par**

Foto: Mattias Ullman

En spelande fågel hördes spel flera gånger på Vellinge ängar under våren. Det är inte självklart att det fanns ett helt par, men den kommer ändå med i årets rapport. Vår högsta notering är fyra par år 2002 och det lär tyvärr dröja innan vi når den ”höga” siffran igen, då arten minskar i hela Sverige. Utdikning av fuktiga ängar samt ett moderniserat och intensifierat jordbruk anses ha påverkat storspovens biotoper negativt.

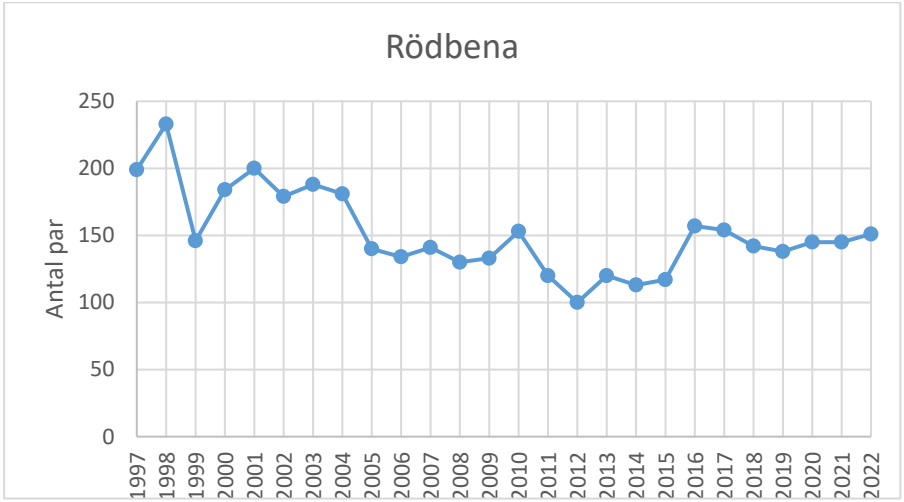
Figur 27. Antalet häckande par storspov i vårt område 1997–2022.

Rödbena *Tringa totanus* **151 par**

Foto: Mattias Ullman

Ökade med sex par jämfört med 2021 och till skillnad från strandskata, tofsvipa och större strandpiparen är trenden inte negativ de senaste fem åren. Vid de bo-inventeringar som görs kring Foteviken är det tydligt färre rödbenor som får ut ungar jämfört med tofsvipan. Att antalen ändå är stabila eller möjligen svagt ökande tyder på att adulta fåglar flyttar in från andra områden där häckningsframgången är bättre. Hela 32 par noterades i år vid Vellinge ängar och därefter följde Hammarsnäs med 25. Arten har generellt minskat en aning i Södra Sverige de senaste 30 åren.

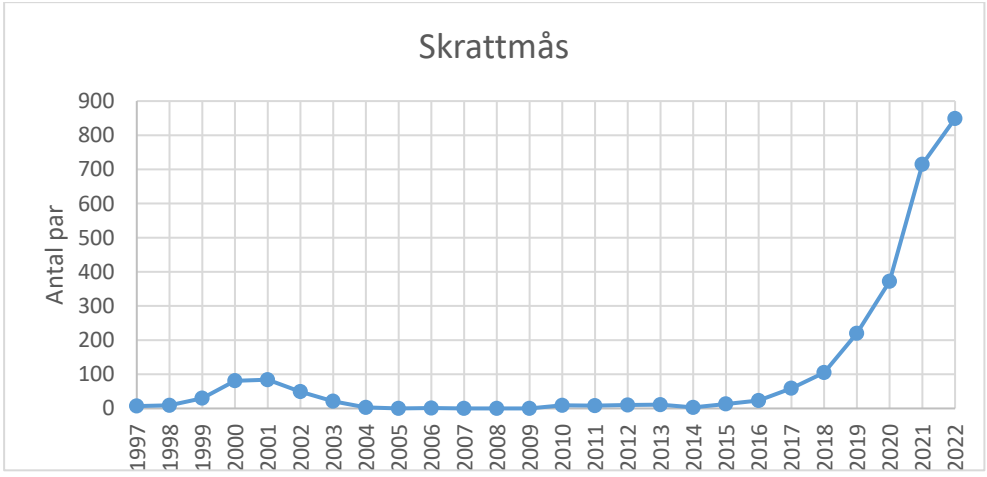
Figur 28. Antalet häckande par rödbena i vårt område 1997–2022.

Skrattmås *Larus ridibundus* **849 par**

Foto: Mattias Ullman

Ökade igen för femte året i rad. Skrattmåsen är nu i särklass den mest talrika häckaren i vår inventering. Detta har säkerligen också positiv effekt på kentsk tärna och troligen även på några vadararter. Nästan alla par fanns (som vanligt) vid Norra Flommen, men fyra par återfanns också ute på Näsholmarna. Tyvärr spred sig fågelinfluensa, åtminstone bland skrattmåsar och kentska tärnor under våren och både adulta och unga fåglar hittades döda. Generellt har skrattmåsen minskat kraftigt i Skåne och Sverige sedan 1960- och 1970-talen, men varit relativt stabil de senaste 20 åren. T.ex. beräknades populationen i Skåne ligga på 29 000 par år 1970, men vid den stora inventeringen 2012 var antalet bara ca 3 000 par. De flesta skrattmåsar häckar normalt på små öar i insjöar.

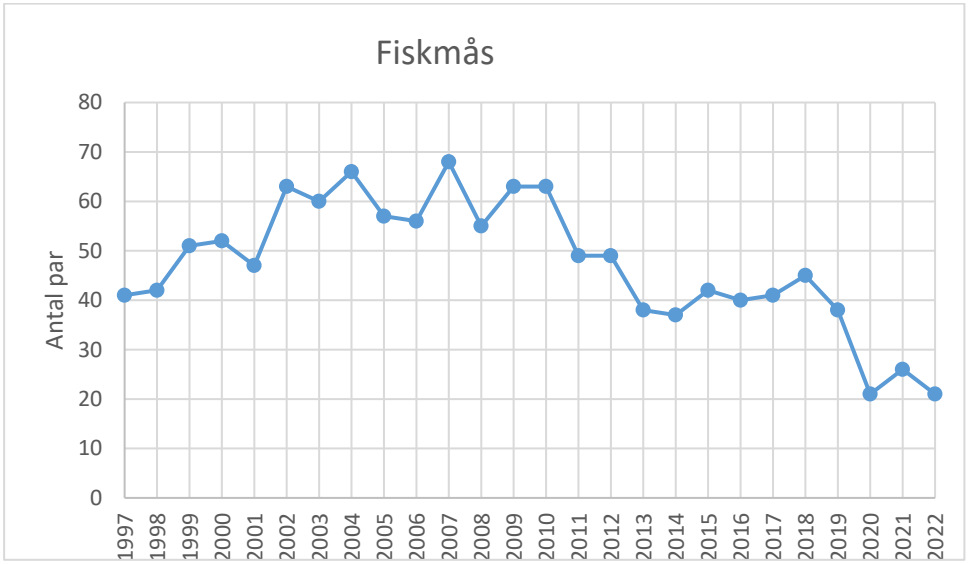
Figur 29. Antalet häckande par skrattmås i vårt område 1997–2022.

Fiskmås *Larus canus* **21 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade med fem par och återfanns i år bara på fyra lokaler. Flest par, tio stycken, fanns som vanligt ute på Näsholmarna och uppenbart är också att fiskmåsen inte riktigt attraheras av området vid Landgrens holme, där massor med andra fåglar häckar). Trenden har annars varit stabil i Skåne under aktuell period och i likhet med t.ex. strandskata har denna klassiska strandängsart etablerat sig även i stadsmiljöer, där den slipper hot från räv, grävling och rovfåglar.

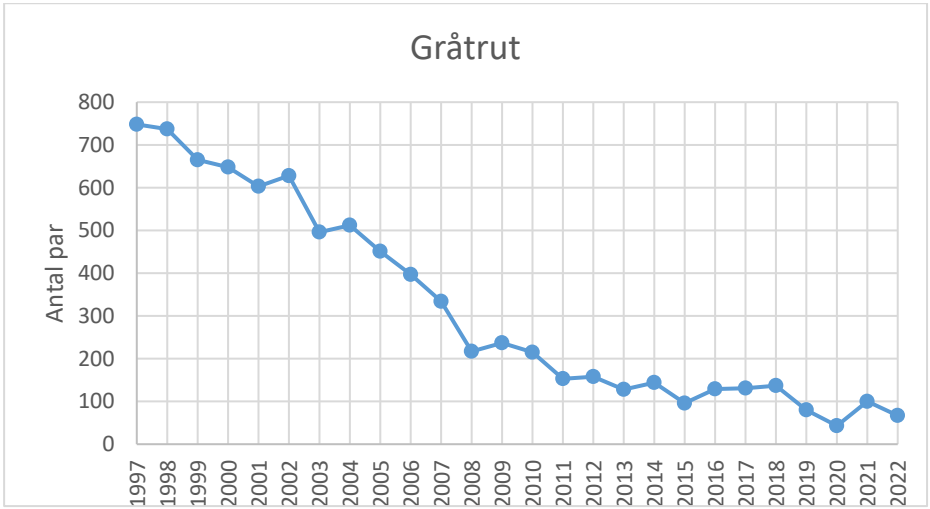
Figur 30. Antalet häckande par fiskmås i vårt område 1997–2022.

Gråtrut *Larus argentatus* **67 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade tydligt igen och av 65 par ute på Eskilstorps holmar var det troligen ganska få som lade ägg. Häckningarna där ute har gått dåligt många år i sträck. Den kraftiga minskningen tros bero på att mycket få ungar överlever den första sommaren p.g.a. födobrist. Ändrade näringsförhållanden i Östersjön under de senaste 30 åren (övergödning, lägre salthalt och högre havstemperatur på vintern) verkar ge sämre förutsättningar för trutarnas föda i havet. Att holmarna blir mindre och mindre i storlek (p.g.a. havet) påverkar förmodligen också negativt. Gråtruten är upptagen i kategorin sårbar (VU) på den svenska rödlistan (Westling 2015).

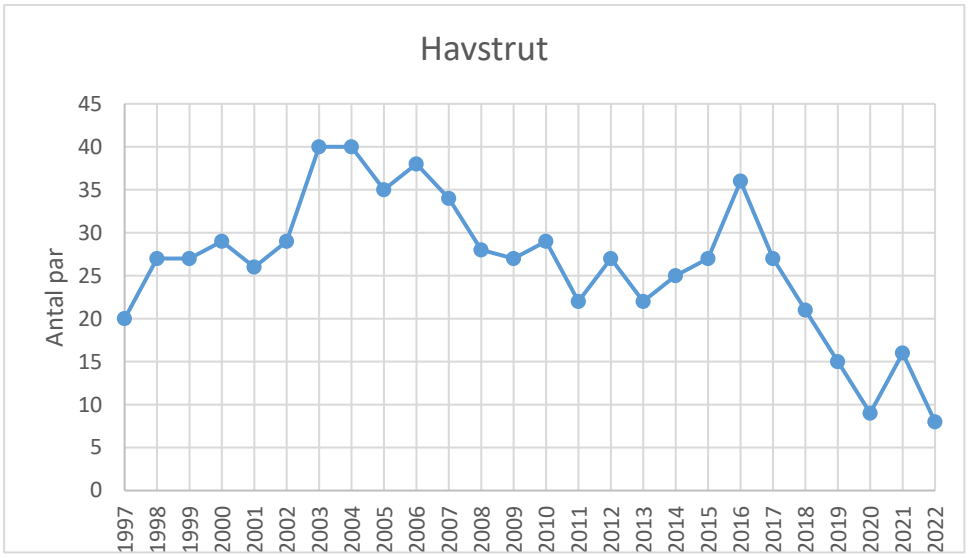
Figur 31. Antalet häckande par gråtrut i vårt område 1997–2022.

Havstrut *Larus marinus* **8 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade från sexton till åtta par. Som vanligt fanns de flesta paren på Eskilstorps holmar, men vardera ett par noterades också på Hammarsnäs och vid Fredshög. Havstruten har haft en relativt jämn nivå med 20–40 häckande par under större delen av vår period, samtidigt som gråtruten minskat mycket kraftigt på samma lokal. Under de senaste fem åren har dock nedgången varit tydlig även för havstrut.

Figur 32. Antalet häckande par havstrut i vårt område 1997–2022.

Skräntärna *Sterna caspia* **1 par**

Foto: Mattias Ullman

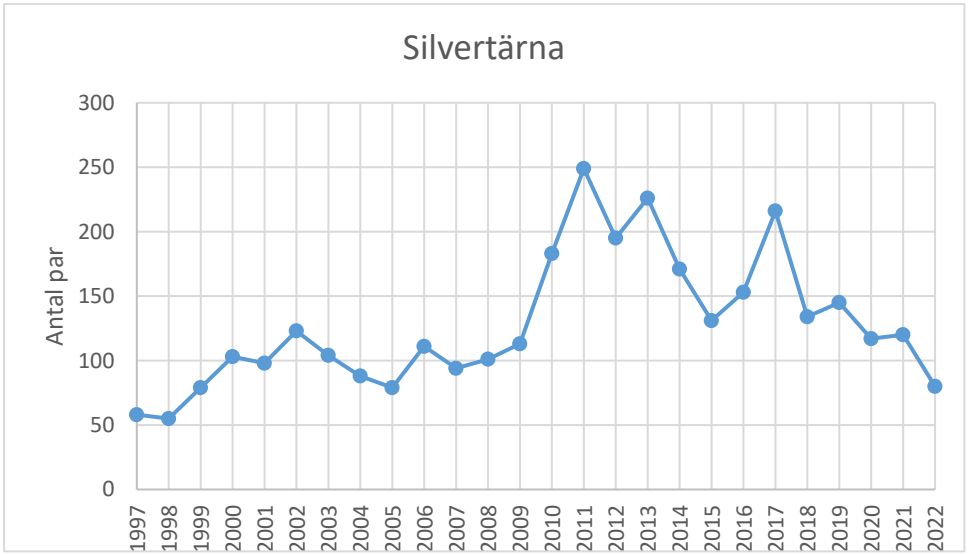
På Eskilstorps holmar häckade ett par igen och de hade ägg eller ungar åtminstone i början av juni. I västra Sverige är detta troligen det enda häckande paret. I övriga Skåne finns arten endast i skärgården norr om Åhus, där den tyvärr minskat kraftigt. På danska ön Saltholm, inte långt från vårt område, häckade i år minst 30 par skräntärna. Utvecklingen där har gått spikrakt uppåt efter att Danmarks första häckning i modern tid gjordes där med ett par år 2008. Uppenbarligen går det bättre för flera olika arter på Saltholm jämfört med småöarna utanför Vellinges kust. Om det beror på bättre näringsförhållanden eller på mindre predation, eller både och, vet vi ej. I vår serie har skräntärnan noterats med 0–2 par under alla år sedan 1997. Under denna period har den uteblivit sju av åren, bland annat både 2020 och 2021. Skräntärnan är upptagen i kategorin nära hotad (NT) på den svenska rödlistan (Westling 2015).

Silvertärna *Sterna paradisaea* **80 par**

Foto: Mattias Ullman

Minskade tyvärr med 30 % i år och på lokalen med högst antal, Eskilstorps holmar, hade beståndet halverats. Ganska många par hade ägg/ungar där vid juni-besöket, men på Näsholmarna (Lilla Hammars näs) var häckningsframgången troligen mycket låg, möjligen p.g.a. att räv besökt lokalen. Varför arten nu även minskat vid Norra Flommen är oklart; det borde inte vara någon konkurrens med den ökande kentska tärnan. Har generellt ökat i hela Sverige under aktuell period.

Figur 33. Antalet häckande par silvertärna i vårt område 1997–2022.

Kentsk tärna *Thalasseus sandvicensis* **415 par**

Foto: Mattias Ullman

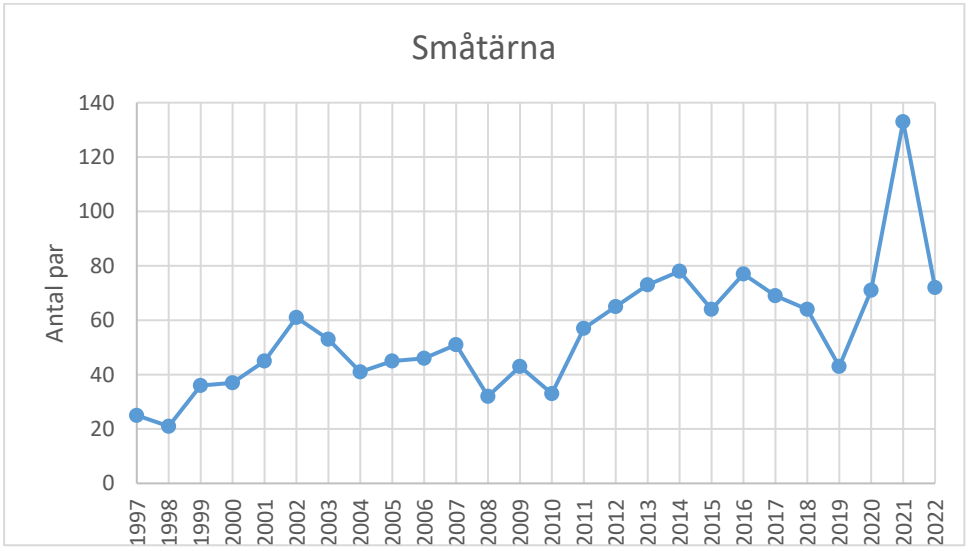
Ökningen fortsätter! I år fanns imponerande 415 par vid Landgrens holme, Norra Flommen! Ett morgonbesök på lokalen rekommenderas alla i slutet av april eller i maj. Fågelrikedomen (och skränandet!) är verkligen häftigt. I vår inventering var 2018 det första året som den kentska häckade hos oss. Då var det 12 par häckande vid Landgrens holme och redan året därpå var motsvarande siffra 104 par. Det kan gå fort ibland när en art etablerar sig. Så länge elstängslet funkar slipper de t.ex. räv och grävling. Predatorer som kråkfåglar och rovfåglar klarar tärnorna och skrattmås normalt att köra bort. Tyvärr nåddes vi i juni beskedet om att fågelinfluensa smittat kolonin. Många ungar dog, men vissa par verkar försöka genomföra en andra häckning i juni/juli i stället. Arten kräver ofta att det finns en skrattmåskoloni i närheten för att den ska vilja häcka.

Småtärna *Sterna albifrons* **72 par**

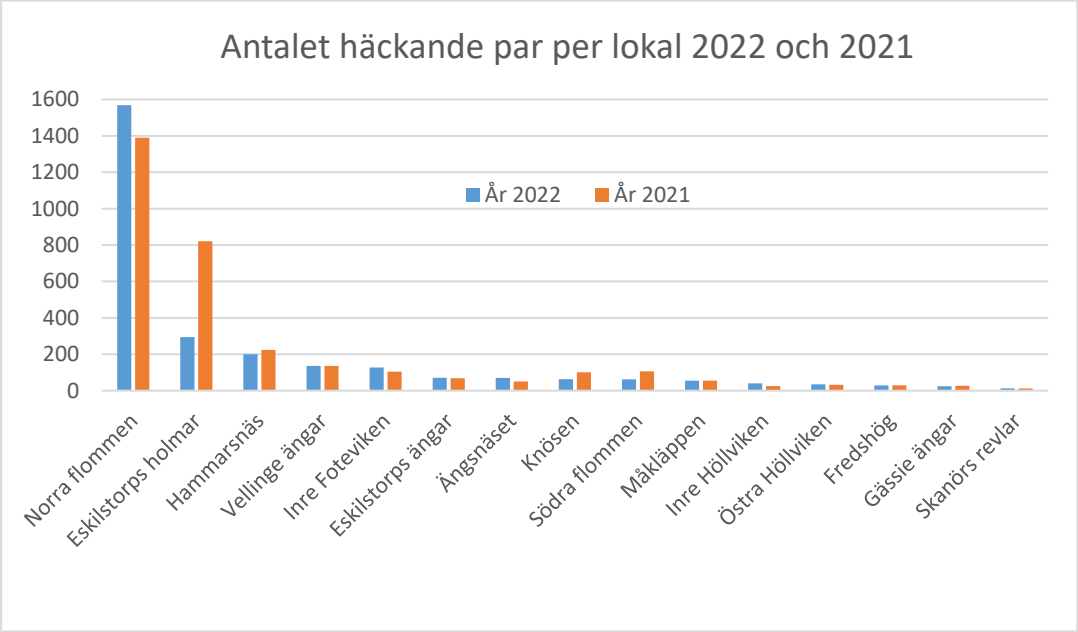
Foto: Mattias Ullman

Beståendet i år hade nästan halverats och den minskade tydligt på de båda bästa lokalerna Eskilstorps holmar och Näsholmarna. Åtminstone på Näsholmarna var häckutfallet dåligt (både för silver- och småtärna; möjligen p.g.a. predation från räv). Vid senaste stora häckfågelinventeringen i Skåne beräknades hela beståndet vara ca 130 par, så en hög andel finns alltså i Vellinge kommun. Småtärna är upptagen i kategorin sårbar (VU) på den svenska rödlistan (Westling 2015).

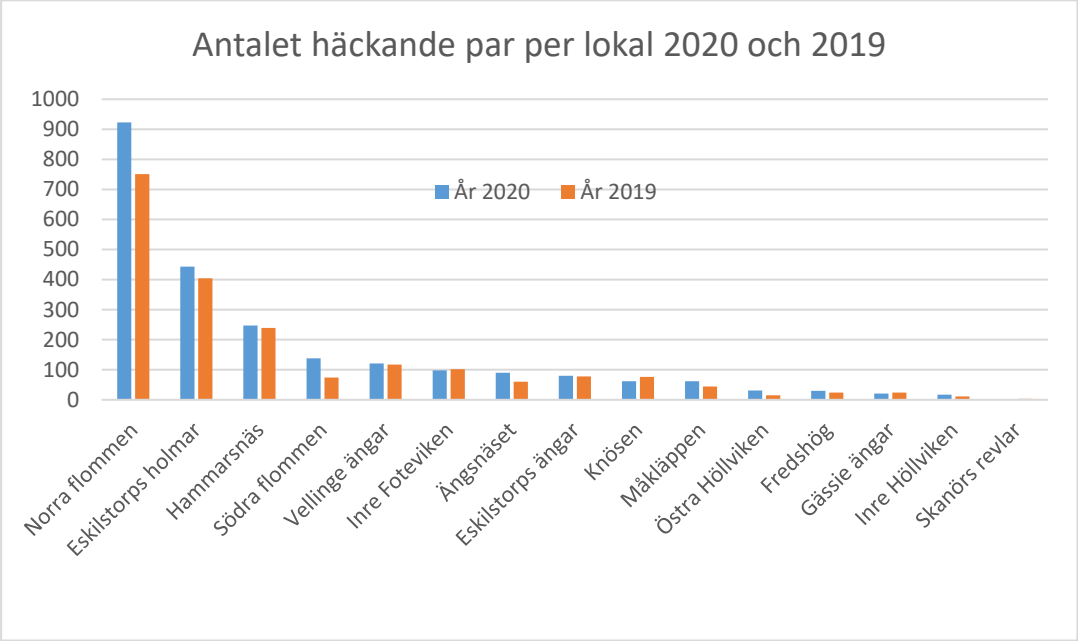

Figur 34. Antalet häckande par småtärna i vårt område 1997–2022.

Våra lokaler

Figur 35. Antalet häckande par per lokal år 2022 i blått samt år 2021 (orange) som jämförelse.

Figur 36. Antalet häckande strandängsfåglar per lokal år 2020 (blått) och 2019 (orange). Norra Flommen har alltså haft högsta antal häckande strandängsfåglar 2020 och 2019 efter att Eskilstorps holmar tidigare stod i särklass under många år.

Som vanligt inventerades femton olika lokaler och som vanligt skiljer de sig markant gällande häckande fåglar. Under ett flertal år i rad tidigare har Eskilstorps holmar stått i särklass vad det gäller antalet häckande individer. Men eftersom de flesta arter där ute minskat tydligt de senaste åren (t.ex. skarv, trutar och ejder) har nu lokalen Norra

Flommen seglat upp som den överlägset mest ”individrika” i vår inventering. Vid den el-instängslade lokalen Norra Flommen har skrattmås, tärnor och vissa vadare (framför allt skärfläcka) ökat kraftigt de senaste åren. Att slippa rävar och grävlingar betyder otroligt mycket för häckningsframgången för den här typen av arter och el-stängslet ger dem på detta sätt en slags ö-effekt.

Lokalen Skanörs revlar blev förrförra hösten (vid en storm/högvatten) en ö. Detta innebär färre fridstörare som t.ex. människor, hundar och rävar där ute – och det medförde också att lite fler fåglar valde att häcka där i år.

Förslag till åtgärder för strandängsfåglarna

Förslag på åtgärder som skulle kunna förbättra förutsättningarna för de kust-häckande fåglarna är överlag de samma som i föregående rapport (Ullman 2021):

(1) Öka betestrycket på Lilla Hammars näs.

(2) Återinföra bete av strandängarna längs västra delen av Inre Foteviken.

(3) Tillföra material till de mindre holmarna vid Eskilstorps holmar.

(4) Se till att skyltningen av reservat med beträdnadsförbud utökas väsentligt. Betydligt fler skyltar behövs och de behöver dessutom placeras så att de är väl synliga.

(5) Predationshämmande åtgärder bör fortsätta (framför allt med jakt på räv, grävling och kråkfåglar kring Foteviken).

(6) Åtgärder som kan minska predationstrycket på Måkläppen, gäller troligen främst förekomst av rödräv.

(7) Ytterligare naturvårdsvakter behövs för att informera och se till att regler inom naturreservaten efterföljs.

(8) Sätta upp ytterligare dämmen på de olika vadarängarna runt Foteviken. Några dämmen har satts upp på Vellinge ängar (för att hålla kvar vatten längre i skonor och pölar) med positiv effekt. Ytterligare dämmen är önskvärda.

(9) Ta ner eller stänga igen de tornfalksholkar/häckningar som finns kring Foteviken. På 1980-talet sattes ett antal holkar upp i området för tornfalkens skull. Ingen insåg då riktigt att dessa tornfalkar skulle livnära sig på vadarungar på somrarna.

(10) Hävda holmen i Inre Foteviken och tillföra material för att höja den några decimetrar.

Predation, skyddsjakt och dämmen

Förekomsten av en art och storleken av dess population är beroende av att dess habitat och födoresurs inte försvinner samt att deras reproduktion och immigration motsvarar deras mortalitet och emigration.

Predation på ägg och kycklingar kan vara en avgörande faktor för om en population minskar. Vid hög predation på ägg och kycklingar blir reproduktionen för låg för att kompensera för de gamla fåglarnas mortalitet. Störning kan ha liknande effekter, speciellt vid dåligt väder då ägg och ungar kan kylas ned snabbare. Immigration (inflyttning) kan kompensera för otillräcklig reproduktion.

Eftersom flera arter inom området långsiktigt har minskat, sammanställer vi observationer av predatorer under häckningsperioden. Potentiella predatorer som observerats inom inventeringsområdet under åren 2016–2022 var: rödräv, grävling, mink, skogsmård, katt, hund, igelkott, trana, gråhäger, havsörn, brun kärrhök, glada, ormvråk, pilgrimsfalk, lärkfalk, tornfalk, gråtrut, havstrut, fiskmås, korp, kråka, råka, kaja och skata. Framför allt de markhäckande vadarna har som enda skydd för sina ägg att de är gömda i gräs eller nära tång och tuvor. Om bona blir funna av räv, grävling och kråkfåglar har dessa fåglar normalt inget att sätta emot och äggen blir uppätna. Tofsvipor är relativt tuffa och de brukar kunna köra bort enstaka kråkfåglar genom snabba och envisa flygattacker. De små vadarna, framför allt kärrsnäppa (och i viss mån större strandpipare) försöker därför ofta lägga sina bon relativt nära vipornas. Under vissa dagar kan det uppehålla sig mer än 100 kråkfåglar samtidigt och systematiskt gå fram och tillbaka över strandängarna i jakt på ägg, fågelungar och annat. Då kan vadarna inte freda sig och naturligtvis inte heller när räven eller grävlingen kommer. Ett normalt år blir lite mer än hälften av äggen hos dessa vadare uppätna under de 21–28 dagar som föräldrarna ruvar. Under vissa år då projektet även använt övervakningskameror nattetid har det visat sig att en ensam räv eller grävling på t.ex. Eskilstorps eller Vellinge ängar kan gå runt några timmar och länsa så mycket som 80 % av de aktiva bona på ägg. Då flera av vadararterna, mest akut den sydliga kärrsnäppan, minskat drastiskt de senaste 30 åren, har Länsstyrelsen Skåne beslutat om viss skyddsjakt (på räv, grävling och vissa kråkfåglar) i de viktigaste områdena.

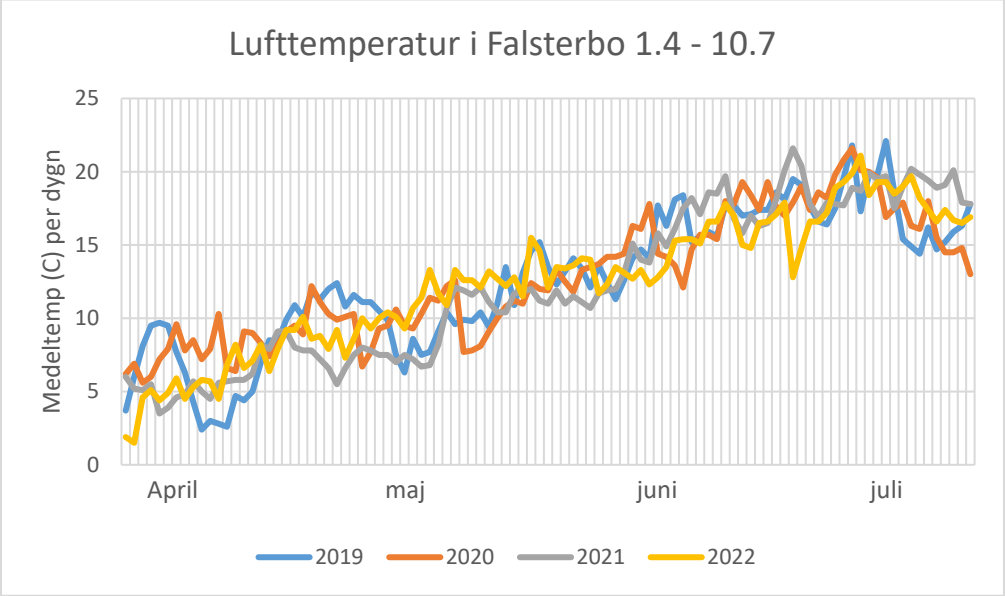
Trots viss skyddsjakt på Vellinge ängar under året var predationen relativt hög. Av 74 funna och kontrollerade vadarbon (mest tofsvipa) vid Foteviken under året kläckte endast 23. Det innebär att predationen var hela 69 %. Antalet grå kråkor på ängarna under året var relativt få, så räv och grävling var troligen de värsta predatorerna.

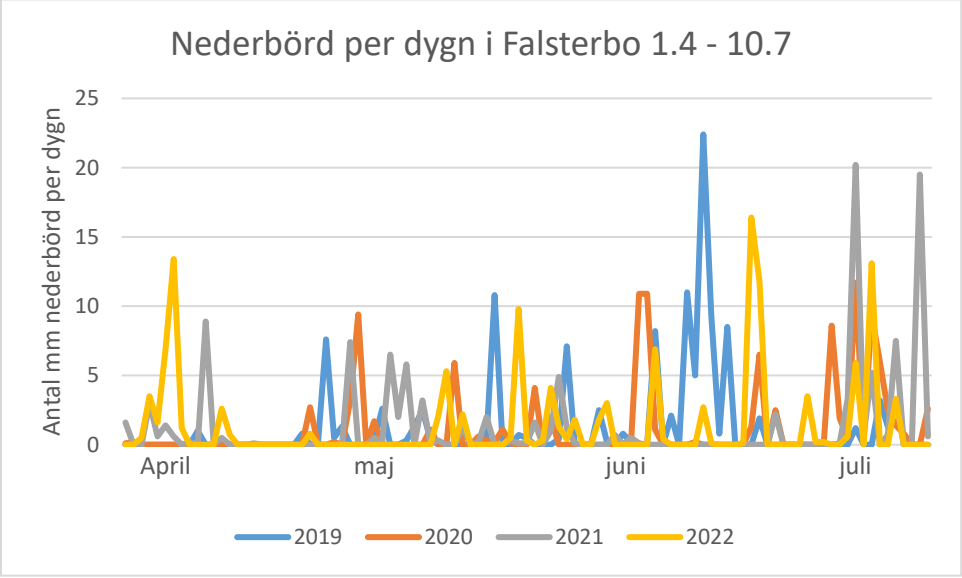
Dämme vid Vellinge ängar. Tillverkat och uppsatt av Peder Clase. Under vårar (maj–juni) med långvariga högtryck utan nederbörd är dessa dämmen guld värda! Foto: Mattias Ullman

Väder och vattenstånd

Vintern var mild och regnig och det var mycket blött i markerna åtminstone fram till mitten av mars. April och maj var normala. Mängden regn tycks vara betydligt mindre på våren nu jämfört med bara för 20–30 år sedan och ånga vattenpölar och skonor på strandängarna torkade därför ut redan i början på maj. På Lilla Hammars näs skedde inget bete alls för tredje året i rad. Lokalen passar nu inte bra för kärrsnäppa och häckande strandängs-vadare.

Figur 37. Lufttemperatur per dygn i Falsterbo under vår och sommar 2022 (gult).
De första dagarna i april var kyliga, annars normala värden. Data från SMHI.

Figur 38. Nederbördsmängd per dygn i Falsterbo under vår och sommar 2022 (gult). Nederbörden är egentligen viktigare för fåglarna än lufttemperaturen. Speciellt viktigt är det med nederbörd i andra halvan av maj. Om inte vattenpölar och skonor torkar ut blir det mer mat till de unga vadarna. Data från SMHI.

Förändring av habitat

För en generell beskrivning av de olika delområdena hänvisar vi till tidigare rapporter (t.ex. Karlsson & Ehnbom 2013). Bland de största förändringarna av habitatet, som skett sedan 1988, var när Måkläppen övergick från att vara en ö till att bli en landfast revel. Därefter har även det gatt som bildades öster om Nabben minskat i omfattning.

Den andra kraftiga förändringen som iakttagits rör Eskilstorps holmar. Dels har deras form förändrats, dels bedömds de ha förlorat ca 50 % av sin storlek sedan 1988 (Nils Kjellén). Mest anmärkningsvärt är att den bedömda andelen av öarna som är bevuxen med vegetation numera endast utgör en bråkdel av vad den var 1988. Vidare har de inre holmarna vid Eskilstorp nu blivit så låga, att de inte längre är lämpliga som häckningsöar (Nils Kjellén).

Andra, ständigt pågående, förändringar är variationer i betestrycket och att vegetationen i trädgårdar, ridåer och träddungar inom eller i anslutning till inventeringsområdet förändras. Ett exempel där det ur ett vadarperspektiv troligen först skett en försämring och därefter, under de senaste åren, en förbättring gäller betestrycket på Vellinge ängar. Det ökade först, för att under de senaste åren minska. Under sommaren 2019 var betet minimalt på Lilla Hammars näs och under både 2020 och 2021 fanns inga betande djur alls här. Gräset har växt högt över nästan hela lokalen och dessa områden är nu tyvärr olämpliga för t.ex. tofsvipa och kärrsnäppa igen.

Tack

Verksamheten finansierades av Länsstyrelsen och genom anslag från Vellinge kommun till Skånes Ornitologiska Förening/Falsterbo Fågelstation. Vi vill på föreningens, fågelstationens och (framför allt!) fåglarnas vägnar framföra ett varmt tack till våra bidragsgivare.

Stort tack också till:

Inventerarna: Fredrik Haas, Joakim Hagström, Tommy Holmgren, Nils Kjellén, Claes Larsson, Timmy Micallef, Mattias Ullman och Peter Öhrström.

Naturvårdsvakt: Magnus Svärd.

Landgrens holme: Mikael Kristersson och Olle Andersson (skyddsjakt) samt djurhållare Lars Persson. En särskild eloge går till Mikael Kristersson för idogt arbete med skötsel av elstängslet.

Fotografier: Mattias Ullman, Magnus Ullman (smådopping) och Peter Öhrström (storskrake) bidrog med fotografier.

Granskning av manus: Lennart Karlsson och Karin Persson

Samt: Skogsstyrelsens arbetslag, Kustbevakningen, Naturistföreningen Svanrevet och Polisen i Vellinge och Malmö.

Referenser

Bengtsson, K & Green, M. 2013. Skånes fågelatlas. Skånes Ornitologiska Förening.
Bengtsson, K. 2012. Skrattmåsen i Skåne 2012. Anser 51:22–31.

Enander, G. & Carlsson, P. 2011. Bildande av naturreservatet Foteviksområdet i Malmö och Vellinge kommuner. Länsstyrelsen Skåne D.nr: 511-50799-06, 1233–220.

Flodin, L., Larsson, M. & Ottvall, R. 2010. Åtgärdsprogram för bevarande av sydlig kärrsnäppa (Calidris alpina schinzii). Naturvårdsverket / Länsstyrelsen i Hallands Län.

Karlsson, L. & Malmhagen, B. 1997. Inventering av häckande kustfåglar i fem fågelskyddsområden i Vellinge kommun 1988–96. Rapport till Naturvårdsverket. 42 sidor + 3 st. Appendix.

Karlsson, L. & Ehnbom, S. 2013. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskyddsområden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2013. Länsstyrelsen Skåne.

Olsson, P. 2015. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskyddsområden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2015. Länsstyrelsen Skåne.

Olsson, P. 2016. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskyddsområden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2016. Länsstyrelsen Skåne.

Ullman, M. 2017. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskydds-områden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2017. Länsstyrelsen Skåne.

Ullman, M. 2018. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskydds-områden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2018. Länsstyrelsen Skåne.

Ullman, M. 2019. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskydds-områden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2019. Länsstyrelsen Skåne.

Ullman, M. 2020. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskydds-områden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2020. Länsstyrelsen Skåne.

Ullman, M. 2021. Inventering av häckande kustfåglar och övervakning av fågelskydds-områden i Vellinge kommun. Verksamhetsrapport 2021. Länsstyrelsen Skåne.

Walinder, G. & Karlsson, L. 1987. Häckande fåglar i Flommens naturreservat 1984–86. (Summary: Breeding birds in the Flommen Nature Reserve 1984–86.) Anser 26: 179–188.

Westling, A. (Red.), 2015. *Rödlistade arter i Sverige 2015.* SLU, Uppsala.

Appendix 1

Områdesfördelning för samtliga arter 1997–2020

Inventeringsområden:

FH = Fredshög

ÄN = Ängsnäset

MÅ = Måkläppen

SF = Södra Flommen

NF = Norra Flommen

SR = Skanörs revlar

KN = Knösen

ÖH = Östra Höllviken

HN = Lilla Hammars näs

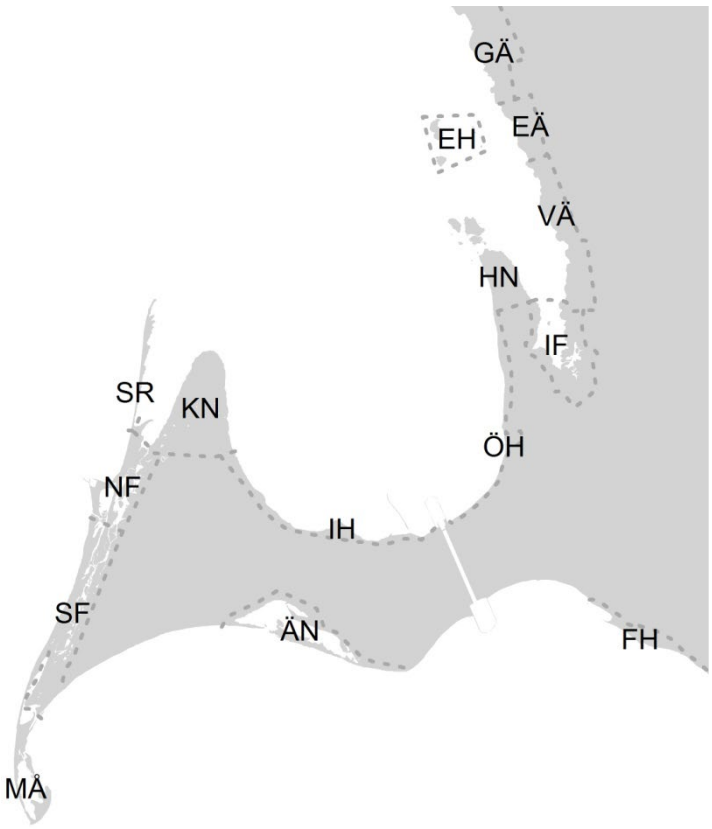
IF = Inre Foteviken

VÄ = Vellinge ängar

EÄ = Eskilstorps ängar

EH = Eskilstorps holmar

GÄ = Gessie ängar

OBS! Skärfläcka, svartbent strandpipare, kärrsnäppa och småtärna har inventerats i hela Vellinge kommun sedan 1988, likaså har områdena Ängsnäset, Måkläppen, Skanörs revlar, Lilla Hammars näs och Eskilstorps holmar inventerats sedan 1988. Dessa perioder redovisas inte här, uppgifterna finns i tidigare rapporter t.ex. (Karlsson & Ehnbom 2013).

Tabell 1. Resultat av inventeringen 2022 fördelat på arter och lokaler.

	FH	ÄN	MÅ	SF	NF	SR	KN	IH	ÖH	HN	IF	VÄ	EÄ	EH	GÅ	**TOT**	Lokaler	FBO	FOT	ÖVR
Knölsvan *Cygnus olor*	1	6	5	3	2	1		1	2	1	2	1		5		30	12	18	9	3
Grågås *Anser anser*					2	1	2	3	2	3	3	3	1	5	2	27	11	8	17	2
Vitkindad gås *Branta leucopsis*					1					1	2	3	1			8	5	1	7	0
Gravand *Tadorna tadorna*	6		1	4	5	3	8	7	7	11	29	16	7	5	2	111	14	28	70	13
Bläsand *Anas penelope*																0	0	0	0	0
Snatterand *Anas strepera*	3	3	1						1	4	7	3		2		24	8	4	16	4
Kricka *Anas crecca*				1								1				2	2	1	1	1
Gräsand *Anas platyrhynchos*	6	5	2	8	10	3	10	12	9	8	10	4	2	9	1	99	15	50	34	15
Stjärtand *Anas acuta*																0	0	0	0	0
Årta *Anas querquedula*												1				1	1	0	1	0
Skedand *Anas clypeata*				2	2					3	3	3		2		15	6	4	11	0
Vigg *Aythya fuligula*				1												1	1	1	0	0
Brunand																0	0	0	0	0
Ejder *Somateria mollissima*	5		2	1	2	1	3			9	1	2	1	40		67	11	9	53	5
Småskrake *Mergus serrator*	1		1					1		8	4			4		19	6	2	16	1
Storskrake Mergus merganser	1															1	1	0	0	1
Rapphöna *Perdix perdix*																0	0	0	0	0
Smådopping*Tachybaptus ruficollis*				1	1											2	2	2	0	0
Gråhakedopping *Podiceps grisegena*	2			1												3	2	1	0	2
Storskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*										20				43		63	2	0	63	0
Brun kärrhök *Circus aeruginosus*											1					1	1	0	1	0
Vattenrall *Rallus aquaticus*	1			1												2	2	1	0	1
Rörhöna *Gallinula chloropus*				1			1						1			3	3	2	1	0
Sothöna *Fulica atra*		15	6	11	8		1				5					46	6	41	5	0
Strandskata *Haematopus ostralegus*		5	6	2	2	2	1	4	4	17	8	13	5	5	3	77	14	22	51	4
Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*		7	20	16	220		15	2		11	10	12	5	20		338	11	280	58	0
Mi. strandpipare *Charadrius dubius*																0	0	0	0	0
St. strandpipare *Charadrius hiaticula*		5	6	2	2	2	2	1	1	13	3	16	12	4	1	70	14	20	49	1
Svartbent strandpipare *Ch. alexandrinus*																0	0	0	0	0
Tofsvipa *Vanellus vanellus*	1	15		1	6		10	1	4	5	16	23	16	1	7	106	13	33	68	5
Kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii*										2		2	3			7	3	0	7	0
Brushane *Philomachus pugnax*																0	0	0	0	0
Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*																0	0	0	0	0
Storspov *Numenius arquata*												1				1	1	0	1	0
Rödbena *Tringa totanus*		7		3	15		10	4	5	25	21	32	17	4	8	151	12	39	107	5
Skrattmås *Larus ridibundus*					845					4						849	2	845	4	0
Fiskmås *Larus canus*					5					10	2			4		21	4	5	16	0
Silltrut *Larus fuscus*																0	0	0	0	0
Gråtrut *Larus argentatus*										2				65		67	2	0	67	0
Havstrut *Larus marinus*	1									1				6		8	3	0	7	1
Skräntärna *Sterna caspia*														1		1	1	0	1	0
Silvertärna *Sterna paradisaea*			1	1	10			3		24				41		80	6	15	65	0
Fisktärna *Sterna Hirundo*																0	0	0	0	0
Kentsk tärna *Thalasseus sandvicensis*					415											415	1	415	0	0
Småtärna *Sterna albifrons*	1	2	4	2	16			1		18				28		72	8	25	46	1
Gulärla							1		2	2	4	3	2			14	6	1	11	2
Kornsparv																0				
SUMMA	**29**	**70**	**55**	**62**	**1569**	**13**	**64**	**40**	**37**	**202**	**131**	**139**	**73**	**294**	**24**	**2802**		1873	863	66
Arter	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	**0**		27	30	18

Tabell 1. Resultat för alla arter, samtliga lokaler år 2022.

Tabell 1. Resultat av inventeringen 2021fördelat på arter och lokaler.

	FH	ÄN	MÅ	SF	NF	SR	KN	IH	ÖH	HN	IF	VÄ	EÄ	EH	GÄ	**TOT**	Lokaler	FBO	FOT	ÖVR
Knölsvan *Cygnus olor*	1	5	3	10	5	1	1		1	1	2			11		41		25	14	2
Grågås *Anser anser*		1		1			4		1	2	2	2	1	2	2	18		6	11	1
Vitkindad gås *Branta leucopsis*										1		1		2		4		0	4	0
Gravand *Tadorna tadorna*	10	1	1	8	3	2	15	6	8	13	25	11	6	7	1	117		36	63	18
Bläsand *Anas penelope*																0		0	0	0
Snatterand *Anas strepera*	3	1	3							4	9	2		1		23		4	16	3
Kricka *Anas crecca*					2											2		2	0	0
Gräsand *Anas platyrhynchos*	5	5	4	31	41	3	25	10	8	7	8	3	1	6	1	158		119	26	13
Stjärtand *Anas acuta*																0		0	0	0
Årta *Anas querquedula*																0		0	0	0
Skedand *Anas clypeata*		1			1					2	4	2			1	11		2	9	0
Vigg *Aythya fuligula*				2												2		2	0	0
Brunand				1												1		1	0	0
Ejder *Somateria mollissima*	3		3		5	1	4			11	1	2	1	38		69		13	53	3
Småskrake *Mergus serrator*	1		1							10	2			4		18		1	16	1
Storskrake Mergus merganser	1															1		0	0	1
Rapphöna *Perdix perdix*																0		0	0	0
Smådopping*Tachybaptus ruficollis*				1	1											2		2	0	0
Gråhakedopping *Podiceps grisegena*	2			2												4		2	0	2
Storskarv *Phalacrocorax carbo sinensis*										22				335		357		0	357	0
Brun kärrhök *Circus aeruginosus*											2					2		0	2	0
Vattenrall *Rallus aquaticus*				2											1	3		2	1	0
Rörhöna *Gallinula chloropus*																0		0	0	0
Sothöna *Fulica atra*		15	6	27	11		1				1					61		60	1	0
Strandskata *Haematopus ostralegus*	2	2	5	10	10	4	6	2	3	15	9	11	5	10	3	97		39	53	5
Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*		1	17	7	228		25	4		14	7	7	3	95		408		282	126	0
Mi. strandpipare *Charadrius dubius*																0		0	0	0
St. strandpipare *Charadrius hiaticula*		2	5	2	2	1	2	2	1	14	2	18	15	5	1	72		16	55	1
Svartbent strandpipare *Ch. alexandrinus*																0		0	0	0
Tofsvipa *Vanellus vanellus*	1	10			12		10		6	5	12	24	17		10	107		32	68	7
Kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii*										1		2	3			6		0	6	0
Brushane *Philomachus pugnax*																0		0	0	0
Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*																0		0	0	0
Storspov *Numenius arquata*												1				1		0	1	0
Rödbena *Tringa totanus*		7	2	1	26		8	1	4	26	17	27	16	3	7	145		45	96	4
Skrattmås *Larus ridibundus*					710					5						715		710	5	0
Fiskmås *Larus canus*			1	1	1					13	1	1		8		26		3	23	0
Silltrut *Larus fuscus*														3		3		0	3	0
Gråtrut *Larus argentatus*														100		100		0	100	0
Havstrut *Larus marinus*										1				15		16		0	16	0
Skräntärna *Sterna caspia*																0		0	0	0
Silvertärna *Sterna paradisaea*			1		9					15				95		120		10	110	0
Fisktärna *Sterna Hirundo*														1		1		0	1	0
Kentsk tärna *Thalasseus sandvicensis*					316											316		316	0	0
Småtärna *Sterna albifrons*	1		3		7					42				80		133		10	122	1
Gulärla																0		0	0	0
Kornsparv																				
SUMMA	**30**	**51**	**55**	**106**	**1390**	**12**	**101**	**25**	**32**	**224**	**104**	**114**	**68**	**821**	**27**	**3160**		1740	1358	62
Arter	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	46	**0**		25	28	14

Tabell 2. Resultat för alla arter, samtliga lokaler år 2021.

Kommentarer från inventerare år 2022

Inre Höllviken: Rastande hundar springer nästan oavbrutet i området i maj och juni. Det måste vara hopplöst för vadarna att försöka häcka här.

Kämpinge: Både predations- och störningstrycket är rätt stort i området.

Knösen: Tyvärr förekommer det personer med lössspringande hundar ute på ängarna.

Lilla Hammars näs: Inga betande djur alls för tredje året i rad. I princip hela fastlandsområdet av lokalen nu bevuxen med högt gräs. Trots högvatten under en stor del av säsongen har sannolikt räven rensat på holmarna. Katastrof för ejdern.

Inre Foteviken: Inget bete i sydväst för sjunde året. Sannolikt relativt hög predation av bl.a. kråkor och räv.

Eskilstorps holmar: Förbudsskyltar önskvärt på de yttre öarna. De två stora öarna har nu max 50 % av ytan jämfört med när vi började inventera.

Eskilstorps ängar: Hög predation i år igen. Något färre vadare än de föregående åren.

Vellinge ängar: Hög predation i år (troligen mest från räv o grävling). Det uppsatta dämmet har skapat fina vattenpölar och skonor, vilket lett till fler änder än tidigare.